

Toetsingsadvies over het
MER Landinrichting en het
MER Randstadgroenstructuur
behorend bij het Structuurschema
Groene Ruimte

4 mei 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over de inhoud van het milieu-effectrapport
Landinrichting en Randstadgroenstructuur / [Commissie voor de
Milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de Milieu-
effectrapportage

ISBN 90-5237-473-2

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Randstad Holland / landinrichting;
Randstad Holland.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan de Ministerraad
d.t.v. de Minister van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

uw kenmerk
LK 921538
SGR-93-474

uw brief
13 oktober 1992
8 maart 1993

ons kenmerk
U286-93/Bu/mp/264-146

onderwerp
toetsingsadvies MER Landinrichting en
MER Randstadgroenstructuur

Utrecht,
4 mei 1993

Met bovengenoemde brieven stelde U de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de inhoud van de milieu-effectrapporten Landinrichting en Randstadgroenstructuur, welke zijn opgesteld ter ondersteuning van de besluitvorming over het Structuurschema Groene Ruimte.

Hierbij bied ik U het toetsingsadvies van de Commissie aan overeenkomstig artikel 7.26, eerste en tweede lid van de Wet Milieubeheer. Het advies gaat allereerst in hoofdstuk 2 in op opmerkingen die gelden voor beide rapporten. Vervolgens komen de opmerkingen over het MER Landinrichting en het MER Randstadgroenstructuur in de hoofdstukken 3 en 4 afzonderlijk aan de orde.

De Commissie kwam tijdens de toetsing tot de conclusie dat het MER Landinrichting zou moeten worden aangevuld, om uitwerking te geven aan het meest milieuvriendelijk alternatief. Hierbij ging het met name om de relatie tussen gedifferentieerde doelstellingen van het ruimtelijk beleid enerzijds en de inzet van het instrument landinrichting anderzijds. Tijdens de bespreking van het concept-advies met bevoegd gezag en initiatiefnemer is afgesproken dat het uitbrengen van het toetsingsadvies zou worden opgeschort in afwachting van een dergelijke notitie van de zijde van de initiatiefnemer.

Deze notitie is op 16 april 1993 aan de Commissie aangeboden en zal opgenomen worden in deel 2 van het Structuurschema Groene Ruimte. De Commissie meent dat met deze aanvulling op een bevredigende wijze richting is gegeven aan de uitwerking van een meest milieuvriendelijk alternatief op het niveau van het Structuurschema. Het MER landinrichting en de aanvullende notitie te zamen bevatten voldoende informatie voor de besluitvorming.

Het MER Randstadgroenstructuur bevat voldoende informatie voor de besluitvorming, ook al heeft de Commissie over dit MER veel opmerkingen.

Daarnaast vraagt de Commissie Uw aandacht voor het volgende:

1. Bij de beoordeling van het geheel heeft de Commissie zich sterk laten leiden door het feit dat beide MER'en betrekking hebben op elementen van het nationale ruimtelijke beleid met een hoog abstractieniveau. Op dit niveau is de ervaring met het schrijven van MER'en beperkt. Het hoge abstractieniveau maakt het bijzonder ingewikkeld om beknopt en helder alternatieven te ontwikkelen en de milieugevolgen van voorgenomen beleid en de alternatieven te vergelijken. Methoden om milieugevolgen van beleid te kwantificeren en/of anderszins in beeld te brengen en onderling vergelijkbaar te maken, moeten grotendeels nog ontwikkeld worden.
Ook de in 1990 vastgestelde richtlijnen en het advies voor richtlijnen van de Commissie hebben bij de beoordeling van de beide milieu-effectrapporten een belangrijke rol gespeeld. De Commissie heeft in dit toetsingsadvies aangegeven in hoeverre de milieu-effectrapporten voldoen aan de vastgestelde richtlijnen. Daarnaast heeft zij opmerkingen over punten, die in de richtlijnen niet of, gerelateerd aan de m.e.r.-ervaring van de laatste jaren, niet goed zijn behandeld. Deze laatste categorie opmerkingen heeft vooral tot doel leerpunten aan te geven voor volgende MER'en op dit abstractieniveau.
2. In de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief" zijn enkele kaarten uitgewerkt en enkele methoden aangereikt om tot de ontwikkeling van (milieuvriendelijke) alternatieven te komen. Deze kaarten en methoden kunnen ingezet worden bij de ontwikkeling en beoordeling van (milieuvriendelijke) alternatieven op zowel beleids- als projectniveau. De Commissie gaat er vanuit dat deze methoden gebruikt zullen worden bij de vertaling en verdere uitwerking van het nu ingezette beleid en ten behoeve van m.e.r. voor landinrichtingsprojecten.
3. In het toetsingsadvies wordt geconstateerd dat bij beide MER'en weinig gebruik is gemaakt van evaluatiegegevens van het huidige beleid en van uitgevoerde projecten. Wat betreft landinrichting is het duidelijk dat er, vanwege het ontbreken van de m.e.r.-plicht voor de projecten, nog weinig in het kader van m.e.r. verzamelde milieu-informatie beschikbaar is. De Commissie gaat er vanuit dat nu de m.e.r.-plicht voor landinrichtingsprojecten gaat gelden, de hoeveelheid algemeen beschikbare informatie in hoog tempo zal toenemen en voor volgende plannen gebruikt zal worden.

4. De Commissie constateert dat voor het realiseren van de Randstadgroenstructuurprojecten nog verschillende beslissingen genomen moeten worden. Zo zal in elk geval de locatie en de inrichting van de verschillende projecten nog nader bepaald moeten worden. Gezien de omvang van de zoekgebieden, waarbinnen de exacte locatie moet worden gevonden, alsook de verschillende mogelijkheden voor de inrichting in relatie tot de specifieke gebiedskenmerken, acht de Commissie het zinvol om dit keuzeproces met milieu-effectrapportage te ondersteunen.

De ervaring met andere grootschalige ruimtelijke ingrepen (zoals bijvoorbeeld woningbouwprojecten) leert, dat m.e.r. het beste kan worden toegepast op het niveau van de locatiekeuze. De Commissie vraagt om aan dit punt bij de verdere besluitvorming aandacht te besteden.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage geleverd te hebben aan de besluitvorming. Zij blijft graag op de hoogte van de verdere besluitvorming.

Dr. H. Colten
voorzitter van de werkgroep
MER Landinrichting,
MER Randstadgroenstructuur
behorend bij het Structuurschema Groene
Ruimte

Toetsingsadvies over het milieu-
effectrapport Landinrichting
en het milieu-effectrapport
Randstadgroenstructuur
behorend bij het Structuurschema
Groene Ruimte

Advies op grond van artikel 7.26, eerste en tweede lid van de Wet milieubeheer over
de milieu-effectrapporten Landinrichting en Randstadgroenstructuur,

uitgebracht aan de Ministerraad d.t.v. de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en
Visserij door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

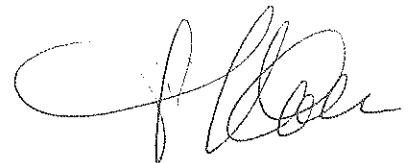
de werkgroep m.e.r. Structuurschema Groene Ruimte

de secretaris

drs. M. Buitenkamp

de voorzitter

dr. H. Cohen

Utrecht, 4 mei 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. COMMENTAAR OP BEIDE MILIEU-EFFECTRAPPORTEN	2
3. COMMENTAAR MER LANDINRICHTING	3
3.1 Commentaar op hoofdlijnen	3
3.2 Probleemstelling en doel	3
3.3 Te nemen en genomen besluiten	5
3.4 Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.4.1 Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.4.2 De uitwerking van alternatieven	6
3.4.3 Uitwerking van alternatieven, zoals beschreven in de richtlijnen	7
3.5 Bestaande toestand van het milieu	10
3.6 Milieugevolgen	11
3.7 Leemten in kennis en evaluatie achteraf	12
4. COMMENTAAR MER RANDSTADGROENSTRUCTUUR	13
4.1 Commentaar op hoofdlijnen	13
4.2 Probleemstelling en doel	13
4.3 Te nemen en genomen besluiten	14
4.4 Voorgenomen activiteit en alternatieven	14
4.5 Bestaande toestand van het milieu	15
4.6 Milieugevolgen	16
4.7 Vergelijking van de effecten	16
4.8 Leemten in kennis en evaluatie achteraf	18

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 13 oktober 1992, waarin de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen.
2. Tekst van de openbare bekendmaking, Staatscourant nr. d.d. 15 oktober 1992.
3. Brief van het bevoegd gezag d.d. 8 maart 1993, waarin de adviestermijn van de Commissie wordt verlengd.
4. Projectgegevens.
5. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

1.

INLEIDING

Op 13 oktober 1992 is het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) gepubliceerd. Dit Structuurschema doorloopt de procedure van de Planologische Kernbeslissing (PKB). Voor twee onderdelen van het Structuurschema, te weten Landinrichting en de Randstadgroenstructuur zijn milieu-effectrapporten opgesteld.

De Commissie voor de m.e.r. dient een oordeel te geven over beide milieu-effectrapporten waarbij het toetsingskader wordt gevormd door:

- het gestelde in art. 7.10 van de Wm, mede gelet op de richtlijnen voor de inhoud van het MER, die werden vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer op 6 juli 1990;
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat (art. 7.23 Wm).

Het voorliggende advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r., verder te noemen "de Commissie". Voor de samenstelling van deze Commissie wordt verwezen naar bijlage 4, waarin tevens een overzicht van de belangrijkste projectgegevens is opgenomen.

Het advies heeft een algemeen deel, waarin opmerkingen worden gemaakt, die betrekking hebben op beide milieu-effectrapporten. Daarna worden in twee afzonderlijke hoofdstukken respectievelijk het MER Landinrichting en het MER Randstadgroenstructuur behandeld.

Het concept-toetsingsadvies van de Commissie is op 25 februari 1993 besproken met vertegenwoordigers van de Ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. In dit concept-advies kwam de Commissie tot de conclusie dat het MER Landinrichting ten aanzien van de uitwerking van alternatieven en met name van het meest-milieuvriendelijke alternatief tekort schiet. Tijdens deze bijeenkomst is afgesproken het uitbrengen van het definitieve toetsingsadvies op te schorten, in afwachting van een aanvullende notitie over het meest-milieuvriendelijk alternatief van de zijde van de Ministeries. Op 16 april 1993 is deze notitie aan de Commissie aangeboden en deze is op 20 april besproken met vertegenwoordigers van de Ministeries van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Deze notitie heeft geleid tot bijstelling van de oorspronkelijke tekst van het toetsingsadvies. Het nu voorliggende advies heeft dus betrekking op het MER Landinrichting, de "notitie met betrekking tot de ontwikkeling van een meest-milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" en het MER Randstadgroenstructuur.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen en commentaren, die schriftelijk werden ingebracht, alsmede de opmerkingen tijdens de hoorzittingen van 13 en 14 januari 1993, in beschouwing genomen (zie bijlage 5 voor een overzicht). In dit advies wordt met voetnoten verwezen naar de desbetreffende reacties. Het gaat dan alleen om verwijzingen naar opmerkingen

die betrekking hebben op de onderwerpen die in de beide MER'en behandeld (zouden moeten) zijn.

2. COMMENTAAR OP BEIDE MILIEU-EFFECTRAPPORTEN

Gegeven de uitgangspunten in het Structuurschema Groene Ruimte is de informatie in de beide milieu-effectrapporten gedegen gepresenteerd. Zowel het Structuurschema als de beide milieu-effectrapporten zijn door hun omvang en redactie moeilijk toegankelijk. De indruk bestaat dat de omvang niet geheel in verhouding staat tot de hoeveelheid gepresenteerde beleidsrelevante informatie.

De samenvattingen van beide MER'en geven goed de inhoud weer.

Er is veel aangehaakt op gepubliceerde beleidsvoornemens. Bij de beschrijving van de autonome ontwikkelingen wordt er van uit gegaan dat deze beleidsvoornemens volledig gerealiseerd zullen worden. Niet is aangegeven dat er onzekerheden kleven aan de realisering van die voornemens. Aan de als gevolg daarvan ontstane risico's voor het welslagen van het Structuurschemabeleid en de eventuele milieugevolgen daarvan had aandacht kunnen worden besteed.

Hoewel dit in de richtlijnen niet expliciet gevraagd is, valt bij beide milieu-effectrapporten op dat weinig gebruik gemaakt is van recente literatuur, waaronder evaluaties van bestaand beleid¹. Eventuele resultaten van dergelijke evaluaties lijken niet gebruikt te zijn als hulpmiddel bij het formuleren van probleemstelling en doel.

De Commissie heeft in beide milieu-effectrapporten het gebruik van recente, relevante literatuur² gemist. Daardoor is niet maximaal gebruik gemaakt van bestaande kennis.

1 Zie ook inspraakreacties o.a. nrs. 302 en 733.

2 Voor het MER Landinrichting o.a. Baerselman c.s., Driessen, de publicatiereeks Werken aan een levend landschap. Voor het MER Randstadgroenstructuur o.a. werk van Boerwinkel. Couterier, rapport nr.3 van de werkgroep Landelijk gebied: hoe duurzaam is ruimtelijke kwaliteit (1991).
Zie ook inspraakreacties nrs. 2, 733 en 302.

3. COMMENTAAR MER LANDINRICHTING

3.1 Commentaar op hoofdlijnen

De Commissie is van mening dat het MER bij de formulering van de doelstelling en, in samenhang daarmee, de ontwikkeling van alternatieven op een aantal punten tekort schiet. Een deel van deze tekortkomingen wordt echter veroorzaakt door de richtlijnen voor het MER en het advies voor richtlijnen van de Commissie, die niet op alle punten even ver zijn uitgewerkt. Dergelijke opmerkingen moeten dan ook vooral beschouwd worden als leerpunten voor een volgend MER op strategisch niveau.

Een deel van de kritiek van de Commissie betreft echter punten die toch beter uitgewerkt hadden kunnen worden. Zo ontbreekt bij de doelstellingen een duidelijke relatie tussen de doelen van de ruimtelijke ordening en de inzet van het instrument landinrichting. Bij de uitwerking van de alternatieven ontbreekt in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief. Aan deze kritiek wordt tegemoet gekomen met de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting", waarin een aantal duidelijke methoden beschreven wordt voor de ontwikkeling van een dergelijk alternatief. De Commissie verwacht dat deze methoden bij nadere uitwerking kunnen leiden tot een volwaardig meest milieuvriendelijk alternatief op het niveau van het Structuurschema. De Commissie gaat er van uit dat de nu ontwikkelde methoden in elk geval handreikingen bieden voor de ontwikkeling en beoordeling van (milieuvriendelijke) alternatieven bij m.e.r.-procedures voor landinrichtingsprojecten.

3.2 Probleemstelling en doel

Probleemstelling

De bestaande toestand en autonome ontwikkeling zijn niet gebruikt voor de probleemstelling; juist uit de analyse van wat er gebeurt als de voorgenomen activiteit of de alternatieven niet worden uitgevoerd, had de onderbouwing van de te ondernemen activiteiten kunnen worden afgeleid³].

Met beleidsrelevante tendenzen, trends, mogelijke ontwikkelingen en onzekerheden met betrekking tot sectoren waarvoor landinrichting relevant is (landbouw, realisatie Ecologische Hoofdstructuur, openluchtrecreatie, integraal waterbeheer), is weinig gedaan.

In dit verband had een schets gegeven kunnen worden van de te verwachten ontwikkelingen in de hoofdsectoren die tot landinrichting aanleiding kunnen geven.

3 Zie bijlage 5, verslag hoorzitting 130193, dhr. Van Dijk.

Doel

Op grond van de Landinrichtingswet moet het Structuurschema Landinrichting richting geven aan de hoofdlijnen en beginselen van het nationaal landinrichtingsbeleid. In het MER, dat ter onderbouwing van het besluit over het Structuurschema is opgesteld, zullen de milieugevolgen van dat beleid en reële alternatieven daarvoor beschreven moeten worden.

Landinrichting wordt in het MER terecht gedefinieerd als "een instrument om de inrichting van het landelijk gebied te verbeteren overeenkomstig de functies van dat gebied, zoals deze in het kader van de ruimtelijke ordening zijn aangegeven". In dit MER is daarom de inzet van het landinrichtingsinstrument, onderscheiden naar aard, omvang, plaats en urgentie, als het beleid gepresenteerd waarvoor m.e.r. wordt uitgevoerd.

Hiermee wordt gesuggereerd dat deze aspecten de meest discriminerende kenmerken voor de ontwikkeling van de alternatieven en de milieueffecten zouden zijn. Dit wordt in het rapport niet goed onderbouwd.

Het MER had naar de mening van de Commissie allereerst duidelijk moeten maken dat het doel van landinrichting (en niet alleen de instrumentering) per gebied kan verschillen en bepaald wordt door de functie die de verschillende gebieden in het kader van de ruimtelijke ordening hebben gekregen. Daarvoor is dus nodig dat het MER de doelen van landinrichting differentieert naar verschillende gebieden.

Het MER bevat wel een differentiatie naar gebiedstypen, maar deze is op overwegend fysisch-geografische kenmerken gebaseerd en is niet systematisch voorzien van de gebiedsspecifieke doelstellingen uit de ruimtelijke ordening, waaraan landinrichting een bijdrage zou kunnen leveren.

Naar de mening van de Commissie had de gebiedsdifferentiatie van de zogeheten koersgebieden uit de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) in dit probleem kunnen voorzien. Zo zou landinrichting in blauwe gebieden nadrukkelijk op multifunctionaliteit en in bruine gebieden op versterking van de landbouwkundige waarden zijn gericht. Overeenkomstig hiermee zal in het eerste geval een ander instrumentarium voor de hand liggen dan in het tweede geval.

Hoewel in § 5.3 bij de beschrijving van de te verwachten ontwikkeling van het milieu wel wordt ingegaan op de betekenis van de VINEX-koersen voor de gebiedstypen, wordt daar in de sfeer van het formuleren van doelstellingen en alternatieven in het MER niets meer mee gedaan⁴].

In de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" wordt een beschouwing gegeven over de betekenis van de koersgebieden voor de ontwikkeling van alternatieven, waarmee invulling is

4 Zie bijlage 5, inspraakreacties o.a. nrs. 70, 212, 272, 291, 493, 536, 548 en 601.

gegeven aan de hierboven beschreven methoden om te komen tot het formuleren van alternatieven voor dit MER.

3.3 Te nemen en genomen besluiten

De beslisruimte rond landinrichting wordt in het MER beperkt door de inhoud van de ontwerp Nota Landinrichting in de jaren negentig aan te merken als randvoorwaarde. De jaarlijks in uitvoering te nemen oppervlakte wordt als een hard gegeven gehanteerd, waardoor bijvoorbeeld alternatieven met een kleinere oppervlakte en een grotere inrichtingsintensiteit niet aan de orde komen.

§ 4.3.4 besteedt alleen aandacht aan de expliciet in de diverse beleidsdocumenten genoemde randvoorwaarden ten aanzien van landinrichting. Hier wrekt zich dat op hoofdlijnen op bepaalde wijze gedifferentieerd is naar aard en plaats. De "koersgebieden" verschijnen in het schema (pag. 57) deels als bepalend voor de aard, deels bepalend voor de plaats. In feite mag verwacht worden dat de koersgebieden in de allereerste plaats de functie en het doel van landinrichting bepalen.

In het schema op pag. 57 wordt zowel bij aard, omvang als plaats aangegeven dat het NMP(+) van toepassing is. Regionaal gedifferentieerde milieukwaliteitseisen, wat verder ook de achtergrond en motivering mag zijn, zijn voor de bepaling van doel, functie en randvoorwaarden van landinrichting relevant en hadden ook aangegeven moeten worden.

In de toelichting op de vastgestelde richtlijnen voor het MER Landinrichting wordt aangegeven, dat het vigerende Voorbereidingsschema: "niet zonder meer als een gegeven zal worden meegenomen bij de opstelling van het Structuurschema. Het is echter niet de bedoeling om dit voorbereidingsschema als zodanig in dit MER te betrekken." In het MER wordt aangegeven op pag. 133, dat de uitvoering van de projecten die in de jaren '90 op het voorbereidingsschema worden geplaatst, naar verwachting pas in 2020 gerealiseerd zal zijn. De doorwerking van het SGR-beleid naar projecten vindt dus heel laat plaats. Dit betekent dat een aantal autonome ontwikkelingen waarschijnlijk al (voor een deel) hebben plaatsgevonden, terwijl het nieuwe landinrichtingsbeleid daarop slechts beperkt van invloed is geweest. Te denken valt aan het doorvoeren van milieumaatregelen⁵] voor land- en tuinbouw, het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur e.d. In het MER had meer aandacht besteed kunnen worden aan de gevolgen van het nieuwe Structuurschema voor het vigerende voorbereidingsschema. Het was goed geweest om ook in het MER aan te geven in hoeverre door aanpassing van het vigerende voorbereidingsschema een versnelde uitvoering van het SGR-beleid mogelijk is.

5 Zie bijlage 5, verslag hoorzitting 130193, dhr. Van Dijk.

3.4 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.4.1 Voorgenomen activiteit en alternatieven

De voorgenomen activiteit en de alternatieven zijn in het MER uitgewerkt via de volgende onderwerpen. Het gaat om:

1. inrichtingsbehoeftekaart land- en tuinbouw
2. de betekenis van landinrichting voor de verbetering van de milieukwaliteit
3. alternatieven voor de urgentiecriteria
4. alternatieven voor de intensiteit van de inrichtingsactiviteiten
5. alternatieven voor de kredietverdeling

Deze onderwerpen zijn reeds in de richtlijnen aangekondigd. De Commissie heeft over de wijze waarop uitwerking is gegeven aan deze onderwerpen een aantal opmerkingen. Deze worden verwoord in § 3.4.3

Daarnaast meent de Commissie dat in het MER te weinig creatief is omgesprongen met relevante ontwikkelingen op het gebied van wetenschap en beleid, die zich sinds het uitbrengen van de richtlijnen (1990) hebben voorgedaan. Naar aanleiding van deze ontwikkelingen en vanuit het commentaar op de formulering van de probleemstelling en doel, geeft de Commissie in § 3.4.2 een aantal opmerkingen die betrekking hebben op de alternatieven, maar niet voortkomen uit het niet voldoen aan de gestelde richtlijnen.

3.4.2 De uitwerking van alternatieven

Naar de mening van de Commissie was het mogelijk geweest meer en andere alternatieven te formuleren.

Alternatieven hadden geconstrueerd kunnen worden uitgaande van de koersenbenadering, zoals aangegeven in § 3.2. Het gaat daarbij om de vraag hoe men de doelen van het ruimtelijk beleid door middel van landinrichting het beste kan dienen.

Ook de probleemanalyse vanuit de huidige situatie en de ontwikkelingen die zich zouden voordoen, indien in bepaalde gebieden/gebiedscategorieën het instrument landinrichting niet meer zou worden ingezet, hadden hierbij betrokken kunnen worden.

Op dit punt is het gebruik van gegevens uit een ex post-evaluatie van de milieu-effecten van landinrichting van belang. Daaruit hadden elementen kunnen worden gehaald voor de ontwikkeling van alternatieven. Verder had deze exercitie kunnen leiden tot een lijst van aandachtspunten, respectievelijk een set van randvoorwaarden daartoe.

In het kader van het ruimtelijk, natuur- en milieubeleid wordt het begrip "ruimtelijke kwaliteit" veelvuldig gehanteerd. Landinrichting zal als instrument een bijdrage moeten leveren aan het realiseren van die kwaliteit. Het instrument kan hiervoor op verschillende manieren

worden ingezet. Aan actuele publicaties over ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit hadden ontwerp- en toetsingscriteria voor de planvorming kunnen worden ontleend. In het MER had dat zinvol gekund op twee niveaus:

- ten behoeve van het Structuurschema voor de beoordeling van de verschillende "instrument-mixen" en ingangen voor landinrichting, gedifferentieerd naar de verschillende gebiedstypen en koersgebieden. Daarbij hadden de in het MER beschreven "ver"-thema's (verzuring, vermessing e.d.) beter in een ruimtelijke context geplaatst kunnen worden. In de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" is dit nader uitgewerkt voor de onderwerpen vermessing en verdroging. Daaruit komt naar voren dat deze methode aanknopingspunten biedt om na te gaan hoe landinrichting het beste kan worden ingezet, gegeven de uitgangspunten van het ruimtelijk beleid. Het thema integraal waterbeheer had naar de mening van de Commissie op dit punt ook goed gebruikt kunnen worden als ingang voor landinrichting⁶];
- ten behoeve van planvorming op lagere bestuurlijke en/of schaalniveaus, waarbij een consistent raamwerk voor mogelijke ontwerp- en toetsingscriteria voor dat niveau had kunnen worden ontwikkeld. Onderdelen van de in de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" beschreven methoden kunnen gebruikt worden als ontwerp- en toetsingskader voor alternatieven bij landinrichtingsprojecten.

3.4.3 **Uitwerking van alternatieven, zoals beschreven in de richtlijnen**

Ad 1 Inrichtingsbehoeftekaart land- en tuinbouw

In het Structuurschema wordt op pag. 213 de PKB-kaart Landinrichting gepresenteerd. In de toelichting op deze kaart (pag. 252) wordt aangegeven dat de kaart is gebaseerd op de vier inrichtingsbehoeftekaarten, resp. land-en tuinbouw, natuur, openluchtrecreatie en landschap. Uit de opmerkingen op pag. 254 van het SGR kan echter worden afgeleid dat landschap nauwelijks en de recreatief-toeristische gebieden⁷] niet hebben meegedaan. In de "notitie meest-milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" is nagegaan in hoeverre er gebieden op de kaart staan waar de inrichtingsbehoefte (mede) voortkomt uit een zoneringsprobleem tussen natuur en openluchtrecreatie. Daarmee is echter nog steeds niet duidelijk geworden of er andere gebieden zijn, die niet op de kaart staan, maar die wel een inrichtingsbehoefte kennen vanuit de knelpunten tussen natuur en recreatiebelangen. In hoeverre inzet van het instrument landinrichting daar zinvol zal kunnen zijn is dus in de vorm van alternatieven niet aan de orde gekomen.

6 Zie bijlage 5, inspraakreacties o.a. nrs. 391, 554 en 751.

7 Zie bijlage 5, inspraakreactie o.a. 289.

De niet-grondgebonden landbouw; glastuinbouw, intensieve veehouderij en de pot- en containerteelt binnen de sector boomteelt zijn buiten beschouwing gelaten. Voor het construeren van de PKB-kaart Landinrichting zijn dus afwegingen gemaakt tussen de verschillende belangen uit de agrarische sectoren. Op welke wijze deze afweging is gemaakt en welke milieu-overwegingen daarbij een rol hebben gespeeld, wordt uit het MER niet duidelijk.

Wel is duidelijk dat voor het construeren van de PKB-kaart Landinrichting er voor de inrichtingsbehoefte vanuit de land- en tuinbouw een aantal alternatieve kaarten in het kader van m.e.r.⁸] beschikbaar waren. Kaart B uit het MER wordt in het Structuurschema gepresenteerd als het voorkeursalternatief en deze is gebruikt als basis voor de PKB-kaart Landinrichting. Overigens wijkt de inrichtingsbehoeftekaart land- en tuinbouw in het SGR (figuur 14 op pag. 255) op een aantal punten af van kaart B uit het MER.

De landbouwkundige alternatieven geven inzicht in de doelmatigheid van landinrichting voor de land- en tuinbouw. Deze alternatieven zijn uitvoerig behandeld in het MER. Alternatieven op grond van de veedichtheid blijken voor het milieu niet significant.

In het MER wordt gesteld dat landinrichting in gebieden met perspectiefvolle bedrijven beter is voor het milieu dan in gebieden van kleinere bedrijfsomvang, omdat grote bedrijven de middelen hebben voor investeringen voor verbetering van de milieukwaliteit. Deze (veronder)stelling is onvoldoende onderbouwd⁹].

Op dit punt was het zinvol geweest om met behulp van het uitwerken van verschillende alternatieven inzicht te geven in de milieugevolgen van de nu gemaakte keuze voor de inzet van het instrument landinrichting.

De overige drie ingangen voor de PKB-kaart Landinrichting zijn, zoals ook in de richtlijnen is aangegeven, niet behandeld in dit MER. Voor natuur en landschap zijn in het MER geen alternatieve kaarten gepresenteerd. In de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" worden twee alternatieve kaarten gepresenteerd, uitgaande van de scheidings- resp. verweavingsgedachte. Voor de Randstad-groenstructuur zijn wel alternatieven geformuleerd.

Ad 2 Betekenis van landinrichting voor de verbetering van de milieukwaliteit

In het MER wordt aangegeven dat een poging is ondernomen om een kaart te construeren waarop gebieden staan waar met landinrichting de milieukwaliteit kan worden verbeterd. Om verschillende redenen is dit niet gelukt.

8 Zie bijlage 5, o.a. inspraakreacties nrs. 88, 190, 289, 316, 356, 438 en 490.

9 Zie bijlage 5, inspraakreacties o.a. nrs. 88, 190, 289, 316, 356, 438 en 490.

De Commissie is van mening dat het voor het beleid belangrijk is een kaart te hebben, waaruit blijkt in welke gebiedstypen landinrichting zou kunnen bijdragen aan de verbetering van de milieukwaliteit¹⁰, voorzover deze gewenst is voor een goede vervulling van de gebiedsdoelstellingen. Deze kaart zou een belangrijk hulpmiddel voor het meest milieuvriendelijke alternatief kunnen vormen.

Ter illustratie van het bovenstaande het volgende voorbeeld: Uit het Structuurschema blijkt dat bollenteelt in de duinrandzone volop kansen zal krijgen. Bekend is dat bollenteelt¹¹ vooral milieuproblemen veroorzaakt voor bodem en grondwater. De mogelijkheden om wegzijgen van milieubelastende stoffen naar het grondwater te voorkomen (bijv. door maaiveldverlaging, peilbeheer) en chemische grondontsmetting door inundatie te vervangen, met behulp van de inzet van het landinrichtingsinstrument, zouden bekeken kunnen worden.

In de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" is voor de thema's verdroging en vermesting nagegaan in hoeverre er kaarten beschikbaar zijn, die het mogelijk maken om prioriteiten te stellen ten aanzien van de inzet van het instrument landinrichting voor die specifieke milieuthema's. Geconcludeerd wordt dat verschillende daarvoor benodigde gegevens nog niet beschikbaar zijn, maar wel binnenkort te verwachten zijn. De Commissie gaat er vanuit dat als deze kaarten beschikbaar komen, zij ook gebruikt zullen worden bij de verdere uitwerking en vertaling van het nu ingezette beleid.

Ad 3 Urgentiecriteria

§ 6.4 van het MER behandelt de alternatieven voor de urgentiecriteria voor plaatsing op het voorbereidingsschema. Geconcludeerd wordt dat de urgentiecriteria beter vertaald kunnen worden naar landinrichtingsinstrumenten in plaats van het bepalen van urgentiecriteria voor landinrichtingsprojecten (pag. 120). Vervolgens worden in het MER verschillende instrumenten (herinrichting, herinrichting met bijzondere doelstelling etc.) behandeld. Daarbij wordt besproken welke maatregelen mogelijk zijn, indien gekozen wordt voor de inzet van die verschillende instrumenten. Wanneer welke van die instrumenten kunnen worden ingezet en welke criteria daarbij vervolgens gelden, is in het MER slechts in globale zin aangegeven.

Een dergelijke aanpak wordt wel besproken in het SGR op pag. 187 en blijkt deels uit de PKB-kaart 14 Landinrichting. Op welke wijze de keuze voor de inzet van de verschillende instrumenten in de verschillende gebieden tot stand is gekomen en welke milieu-overwegingen daarbij een rol hebben gespeeld, wordt niet duidelijk.

10 Zie bijlage 5, inspraakreacties o.a. nrs. 133, 601 en 754.

11 Zie bijlage 4, inspraakreactie o.a. nr. 108.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Een goede uitwerking van het meest milieuvriendelijk alternatief ontbreekt in het MER¹²]. In de "notitie meest milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting" worden verschillende methoden gepresenteerd om tot een meest milieuvriendelijk alternatief te komen voor het niveau van het Structuurschema.

Indien deze methoden gebruikt zouden worden om tot de uitwerking van een meest milieuvriendelijk alternatief te komen, zou vervolgens gekeken kunnen worden in hoeverre dit aanleiding geeft om het in gang gezette beleid (op een aantal punten) bij te stellen.

3.5 Bestaande toestand van het milieu

De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu is sterk geïnspireerd op de benaderingswijze van het RIVM¹³], waarbij de "ver"-thema's gehanteerd worden. Het probleem is dat maar een deel van de milieu-effecten van landinrichting door de "ver"-thema's wordt gecoverd. Die thema's hebben immers vooral betrekking op processen met milieuhygiënische relevantie en veel minder of slechts indirect (versnippering) op aantasting van (ontwikkelingsmogelijkheden voor) natuur en landschap. In plaats hiervan had kunnen worden gekozen voor een operationalisering¹⁴] van begrippen als milieukwaliteit, ruimtelijke kwaliteit, natuur- en landschapskwaliteit enz... Die zijn nu zeer terzijde als parameters opgenomen.

Bij de beschrijving van de te verwachten ontwikkeling van het milieu wordt uitgegaan van de realisering van vastgesteld beleid. Dit betekent o.a. dat bijvoorbeeld de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur als te verwachten ontwikkeling in de beschrijvingen is opgenomen. De Commissie meent dat daarbij onvoldoende duidelijk wordt gemaakt, wat er van dat beleid zou terecht komen, als het instrument landinrichting (de voorgenomen activiteit) niet zou worden ingezet. In dit hoofdstuk had de beschrijving van de te verwachten ontwikkelingen gebaseerd moeten worden op de huidige situatie, waarbij de voorgenomen activiteit conform het Structuurschema Groene Ruimte niet zal worden uitgevoerd en de vigerende Structuurschema's op dit punt van kracht blijven. Dit is uiteraard niet eenvoudig, maar het had een zuivere vergelijking van de effecten van het inzetten van landinrichting conform het nieuwe Structuurschema met de huidige situatie mogelijk gemaakt.

12 Zie bijlage 5, inspraakreactie nr. 800.

13 Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne, zie o.a. het rapport "Zorgen voor Morgen".

14 Zie bijlage 5, inspraakreactie nr. 733.

3.6 Milieugevolgen

In het MER ontbreekt een samenhangend geheel van criteria voor de beoordeling van de ruimtelijke (ecologische, landschappelijke) kwaliteit. Het had in de rede gelegen om bij de ontwikkeling van operationele criteria uit te gaan van het vele werk dat reeds is gedaan in het kader van genoemde beleidsdocumenten.

Zo wordt in de documenten zoals de VINEX, de Nota Landschap etc. veel aandacht besteed aan de wijze waarop ruimtelijke kwaliteit/kwaliteit van landschap en natuur moet worden beoordeeld. In het MER gebeurt dat amper. Men beperkt zich tot de milieuhygiënische "ver"-ingangen. De effecten op de samenhangende aspecten van ruimtelijke kwaliteit (toekomstwaarde, gebruikswaarde, culturele waarden) en op actuele en potentiële ecologische kwaliteiten, blijven daardoor grotendeels buiten beschouwing. Daarmee ontbreekt tevens een belangrijke ingang voor de beoordeling van het aspect duurzaamheid.

De teksten over kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, bodem en lucht zijn van beperkte bruikbaarheid omdat niet voldoende is ingegaan op kwaliteit waarvoor?. Bij de beoordeling van de beïnvloeding van natuurwaarden en ecologische structuren wreekt zich het gemis aan toetsingscriteria.

De effectbeschrijving via het "kruisen" van mogelijke instrument-mixen met gebiedstypen is op zich een elegante aanpak.

Bij de vergelijking van de effecten hadden meer schema's verhelderend kunnen werken.

De keuze voor een plankaart houdt tevens in dat bepaalde gebieden voor zeer lange tijd van landinrichting worden uitgesloten¹⁵. De milieueffecten van die keuze zijn in het MER niet beschreven.

De evaluatieresultaten van de milieueffecten van landinrichting zouden inzicht hebben kunnen verschaffen in de belangrijkste effect-categorieën. Die hadden vervolgens kunnen worden gebruikt als set van variabelen voor beschrijving en voorspelling van de milieukwaliteit.

De aanname (§ 7.4.4) dat de ontsluiting van het plattelandswegennet geen effect heeft op de intensiteit van het beheer had onderbouwd moeten worden.

Met betrekking tot de veenweidegebieden wordt voorbijgegaan aan een fundamenteel punt van duurzaamheid: elke vorm van (economisch nog enigszins verantwoorde) landbouw in veengebieden "verstookt" per definitie het substraat, totdat het gebied niet meer te bemalen is of de

15 Zie bijlage 5, inspraakreacties nrs. 454 en 524.

minerale ondergrond bereikt is. Landbouw op veengronden is dus per definitie niet duurzaam.

3.7 Leemten in kennis en evaluatie achteraf

Uit het MER blijkt niet hoe in belangrijke geconstateerde leemten in kennis voorzien zal gaan worden¹⁶].

Het punt evaluatie wordt niet behandeld.

16 Zie bijlage 5, inspraakreactie o.a. nr. 102.

4. COMMENTAAR MER RANDSTADGROENSTRUCTUUR

4.1 Commentaar op hoofdlijnen

De Commissie is van mening dat het MER veel informatie biedt voor de besluitvorming. Zij heeft echter vrij veel opmerkingen over het MER. Zo is de relatie tussen de huidige knelpunten op het gebied van recreatie en de in het MER beschreven voornemens niet duidelijk geworden. Met andere woorden: voor welke problemen bieden de beschreven activiteiten een oplossing?

Een belangrijk bezwaar is de introductie van twee typen gebiedscategorieën: fysisch geografische eenheden en daaroverheen de "interstedelijke ruimte"']. Voor de begrenzing van deze laatste categorie worden nog geen criteria gegeven. De huidige waarden in deze ruimte worden vrij laag ingeschat, en daardoor zijn de milieu-effecten van de herinrichting daar positief.

De alternatieven 2, 3 en 4 zijn in vergelijking met het voorkeursalternatief 1, mager uitgewerkt. Positieve effecten van met name alternatief 4, dat gericht is op het bevorderen van recreatief medegebruik'] over een veel grotere oppervlakte, zijn in het MER onderbelicht. Dit kan de rangordebepaling van de alternatieven beïnvloeden. Daarmee is de indruk ontstaan dat naar het voorkeursalternatief wordt toe geredeneerd.

De meest milieuvriendelijke combinatie had verder uitgewerkt moeten worden.

4.2 Probleemstelling en doel

In het MER wordt slechts summier ingegaan op de knelpunten in het huidige recreatiebeleid en de daarbij te verwachten ontwikkelingen, indien het beleid niet zal worden aangepast. Zo wordt wel aangegeven in de vorm van taakstellingen, welke aanpassingen in de ruimteclaimberekeningen nodig zijn. Het wordt echter niet goed duidelijk of de invulling van de (huidige en nieuw aan te leggen) recreatiegebieden zou moeten worden aangepast.

Nadere overwegingen ontbreken bij de vertaling van de behoefte naar aard en omvang van de projecten. Zo wordt bijvoorbeeld niet duidelijk in hoeverre recreanten inderdaad "bos en water" willen en lijkt de

17 Zie bijlage 5, inspraakreactie nr. 520.

18 Zie bijlage 5, inspraakreacties o.a. nrs. 327 en 542.

keuze voor die invulling vooral ingegeven te worden door de veronderstelling dat bos en water meer recreanten kunnen opvangen dan een cultuurlandschap.

4.3 Te nemen en genomen besluiten

Er is voldoende aandacht gegeven aan de voorgeschiedenis.

De betekenis van de blauwe koersgebieden uit de Vinex wordt in het MER onderbelicht.

4.4 Voorgenomen activiteit en alternatieven

Nulalternatief

De beschrijving van dit alternatief is gebaseerd op de gevolgen van vastgesteld beleid en de autonome ontwikkelingen in de recreatieve sector.

Wat betreft de autonome ontwikkelingen had meer aandacht besteed moeten worden aan de gevolgen van een groeiende mobiliteit en veranderingen in het agrarisch gebruik voor de recreatie (toegankelijkheid en bereikbaarheid in fysieke en sociale zin) en voor natuur en milieu.

Alternatieven en varianten

Het MER behandelt de gevraagde alternatieven.

Uit de beschrijvingen van de alternatieven blijkt niet duidelijk of elk alternatief eenzelfde aantal ha. ingericht gebied beslaat. Bij de beschrijving van de verschillende alternatieven wordt geen relatie meer gelegd met de in het hoofdstuk 2. Probleemstelling en doel genoemde taakstellingen.

Uit het MER blijkt niet goed waarom gekozen wordt voor het aanleggen van bostypen, waarvoor ontwatering en peilverlaging moeten worden toegepast. Naar de mening van de Commissie zou het aansluiten op natuurlijke beplantingen, aangepaste standplaatsen en aangepaste sortimentskeuzen heel goed mogelijk zijn, zonder dat daarmee de recreatieve belevingswaarde negatief beïnvloed wordt. Ontwatering en peilverlaging met de daarmee gepaard gaande negatieve milieugevolgen zijn dan niet nodig¹⁹].

De uitwerking van de alternatieven 2, 3 en 4 is mager. De indruk van de Commissie is, dat de voordelen van recreatiemogelijkheden dicht bij huis daardoor niet goed uit de verf komen.

19 Zie bijlage 5, inspraakreactie nr. 99

Bij alternatief 4 wordt het stimuleren van recreatief medegebruik vooral beperkt tot routering langs bestaande infrastructuren. In mindere mate wordt aandacht besteed aan de aanleg van nieuwe, samenhangende route- en beplantingsstructuren inclusief kleine voorzieningen. Zonering (t.b.v. natuur en milieu en t.b.v. recreatieve beleving) en het creëren van mogelijkheden van duurzaam inpassen van natuur-, cultuur- en aardkundige waarden krijgen geen aandacht.

4.5 Bestaande toestand van het milieu

De relatie tussen de Ecologische Hoofdstructuur uit het Natuurbeleidsplan en de voor recreatie gebruikte gebieden is onderbelicht. De knelpunten die in dergelijke gebieden kunnen gaan optreden, hadden uitgebreider aan de orde kunnen komen.

Onder de kopjes recreatie is steeds vermeld dat de recreatie sterk zal toenemen. Het is de vraag of niet eerder sprake is van reeds bestaande vraag/druk waaraan momenteel niet kan worden voldaan, in plaats van een sterke te verwachten toename.

Toenemende automobilititeit wordt verdeeld in recreatieve en algemene toename. De Commissie mist aandacht voor de mogelijke relatie tussen deze twee onderwerpen. Zo is het waarschijnlijk dat de trek naar gebieden met een hoge recreatieve belevings- en gebruikswaarde, mede veroorzaakt wordt door het verlies van recreatiegebieden door versnippering, barrièrevorming en dergelijke²⁰].

Het begrip belevingswaarde, van groot belang voor de waardering van de alternatieven, is niet gedefinieerd.

Geen aandacht is besteed aan de samenhang van belevingswaarden en gebruikswaarde. Niet systematisch is aangegeven in hoeverre de verschillende gebieden voor recreatie beleving ook bereikbaar en toegankelijk zijn. Wel is dit gedaan onder 5.2.2.1, 5.2.3.1 en 5.2.5.1, maar niet onder 5.2.4.1. Bij 5.2.6.1 wordt de beperkte recreatieve toegankelijkheid van buitens en duinen niet genoemd.

Cultuurhistorische objecten en aspecten worden in het MER onvoldoende belicht²¹].

In 5.2.4.1 is wel de betekenis voor de watersport genoemd maar niet in de betekenis van het vele aanwezige water voor de sportvisserij.

20 Zie bijlage 5, inspraakreacties o.a. nrs. 327 en 800.

21 Zie bijlage 5, inspraakreacties o.a. 219, 293, 299, 483, 505 en 603.

4.6 Milieugevolgen

Hoewel in het algemeen effecten duidelijk zijn beschreven, is op sommige punten in de tekst niet duidelijk wat het referentiekader is. Zo is niet duidelijk of een milieu-effect vergeleken wordt met huidig (landbouwkundig) gebruik, dan wel met aanwezige potenties ten aanzien van natuur en landschap, dan wel met andere vormen van recreatie (vb blz. 102 m.b.t. kwalitatieve aspecten water eerste alinea: het recreatieve gebruik zal in de regel veel minder belastend zijn dan het agrarische; op blz. 119, 6.3.2.3 doet een soortgelijk verschijnsel zich voor). Zo wordt voor laagveengebieden verstoring van weidevogels door recreatie genoemd bij de alternatieven 1,2 en 3 (blz. 121). Bij alternatief 1 wordt echter bos aangelegd en zal er dus bij recreatief gebruik daarvan geen verstoring van weidevogels optreden.

Bij de aan de orde gestelde belevingswaarden, cultuurwaarden, aardkundige waarden en wellicht in mindere mate, voor natuur is voorbij gegaan aan de sociale bepaaldheid van de betreffende begrippen (6.3). Hun betekenis is cultureel bepaald en hun waarde wordt ondermeer bepaald door het feit dat ze beleefd kunnen worden.

"Ontsluiting" van genoemde waarden is dus niet alleen "zeer" bedreigend en beschadigend, maar heeft ook het positieve effect dat ze een (recreatieve, toeristische) betekenis krijgen.

In een aantal gevallen zet de Commissie vraagtekens bij de juistheid van de inschatting van de gebruikseffecten met termen als "grote milieugevolgen van recreatief gebruik", "ernstige mate van aantasting" en "overmatige betreding" (zie ondermeer blz. 120-123, waar deze effecten immers ook sterk afhankelijk zijn van de inrichting).

Hoofdstuk 6.5.2.2 gaat alleen in op de locatie als bepalende factor voor beïnvloeden van automobilititeit en niet op mogelijke verschillen in de attractiewaarde van alternatieven, varianten en gebiedstypen.

Meer in het algemeen wordt in het MER uitgegaan van een grote mate van beïnvloedbaarheid van recreatiegedrag, voertuigenkeuze en mobiliteit. Het is sterk de vraag of dat uitgangspunt wel juist is.

4.7 Vergelijking van de effecten

In het algemeen is de omschrijving goed gestructureerd, duidelijk en wat betreft aard en inhoud correct.

Een aantal toetsingselementen uit hoofdstuk 6, zijn niet terug te vinden in de vergelijkende tabellen in hoofdstuk 7. Dit klemmt vooral bij het belangrijke criterium "beperking van de automobilititeit". Meer aandacht voor dit criterium zou kunnen leiden tot een andere meest milieuvriendelijke combinatie.

De vergelijking van milieu-effecten van alternatieven, waarbij gebieden met grote recreatieve opnamecapaciteiten worden gerealiseerd met alternatieven, waarbij gebieden voor extensief recreatief gebruik geschikt worden gemaakt, gaat voorbij aan het punt dat de laatste typen alternatieven over het algemeen een veel grotere oppervlakte positief kunnen beïnvloeden.

Dit punt speelt bij de vergelijking van de verschillende alternatieven een rol:

Alternatief 1 leidt tot grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling op een beperkt aantal locaties, alternatief 2 leidt tot minder vergaande mogelijkheden maar op veel meer locaties. Dit heeft invloed op de waardering van belevingswaarde, gebruikswaarde en de potentiële mogelijkheden tot beperking van de automobiliteit via locatie in nabijheid van bevolkingsconcentraties. Tevens spelen inpasbaarheid en potenties voor behoud en ontwikkeling van bestaande waarden daarbij een rol.

Bij alternatief 3 zijn de gevolgen verwaarloosd van verdere verhoging van de capaciteit voor recreatie in de bestaande gebieden en de gevolgen daarvan voor verminderde differentiatie in recreatiemogelijkheden (alleen drukke intensief gebruikte gebieden, mogelijke verdringing van rustzoekers, mogelijk uitwijkgedrag naar natuurterreinen).

Omdat alternatief 4 alleen betrekking heeft op recreatief medegebruik en daarvoor geen nieuwe activiteiten en ingrepen worden voorzien, is dit alternatief niet in alle opzichten meegenomen bij de vergelijking van de effecten van de alternatieven. Voor de bepaling van de rangorde speelt dit alternatief dus ook een beperkte rol. De Commissie meent dat hiermee voorbij is gegaan aan het feit dat het niet uitvoeren van activiteiten en ingrepen in bepaalde situaties vanuit milieu-oogpunt positief gewaardeerd zou kunnen worden ten opzichte van de alternatieven, waarbij wel activiteiten en ingrepen zijn gepland.

Meest milieuvriendelijke combinatie

Bij het meest milieuvriendelijke alternatief wrekt zich dat alternatief 4 bij de bepaling van de effecten van aanleg en inrichting niet is meegewogen.

Bij de meest milieuvriendelijke variant had meer aandacht moeten worden besteed aan mogelijkheden om bij aanleg en beheer milieuvriendelijke maatregelen te combineren zoals bijvoorbeeld minder mestgebruik, minder energieverbruik. Er had zeker aandacht moeten worden besteed aan de mogelijkheden voor natuurbos of meer spontane bostypen. De mogelijkheid om een koppeling te maken met de beleidsvoornemens op het terrein van "integraal waterbeheer" (Derde Nota Waterhuishouding) is niet benut, evenals de mogelijkheid om aan te sluiten op de "blauwe koers" uit de Vinex. Juist voor die koers (verbrede plattelandsontwikkeling) is recreatief medegebruik van het agrarisch cultuurlandschap een belangrijke invulling.

4.8

Leemten in kennis en evaluatie achteraf

Leemten zijn niet genoemd in het rapport en zouden niet aan de orde zijn. Naar de mening van de Commissie zijn in ieder geval als leemten in de kennis te noemen:

- * De methodiek van operationalisering van ruimtelijke kwaliteit naar het relatieveld recreatie en toerisme.
- * Invloeden, effecten van recreatief gebruik op natuurwaarden.
- * Stuurbaarheid van het recreatief gebruik op de verschillende schaal niveaus (substitutie afstandsgedrag en de invloed op mobiliteit en voertuigenkeuze).
- * Ontwikkeling van de recreatieve mogelijkheden onder invloed van de maatschappelijke ontwikkelingen in het algemeen en de gevolgen van zoneringsmaatregelen ten behoeve van het natuurbeheer op de verschillende schaalniveaus meer in het bijzonder.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
MER Landinrichting en het
MER Randstadgroenstructuur
behorend bij het Structuurschema
Groene Ruimte

(bijlagen 1 t/m 5)

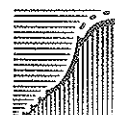
BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 13 oktober 1992, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Ministerie van
Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Directoraat-Generaal Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg

Aan de Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 CH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	26 OKT. 1992
nummer :	3180-02
dossier :	264-78
kopie naar :	Bu. S. Groenbibi

landbouw, natuurbeheer
en visserij

uw brief van

uw kenmerk

oms kenmerk
LR 921538

datum
13 oktober 1992

onderwerp
Structuurschema Groene Ruimte
MER Landinrichting
MER Randstadgroenstructuur

doorlooptijdnummer
070-3792421

bijlagen
div.

Conform het gestelde in artikel 41t, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm), zend ik u hierbij mede namens mijn ambtgenoot van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 10 exemplaren van de ontwerp-pkb van het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Tevens gaan hierbij het milieu-effectrapport Landinrichting en het milieu-effectrapport voor gebieden voor nieuwe recreatieprojecten Randstadgroenstructuur. Voor de goede orde zijn de vastgestelde richtlijnen voor de milieu-effectrapportage voor delen van het structuurschema bijgevoegd.

Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Directoraat-Generaal Landelijke
Gebieden en Kwaliteitszorg
Bezuidenhoutseweg 73
Postadres:
Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 379 39 11
Fax: 070 - 3478149
Telegramadres: Landvis
Telex: 32040 Lavint

Eveneens treft u aan de Nota Landinrichting in de jaren negentig, die gelijktijdig is verschenen.

De Nota Landinrichting is een bouwsteen voor het SGR. In verband hiermee is er voor gekozen de milieu-effectrapportage niet strikt te beperken tot de ruimtelijke uitspraken van het structuurschema zelf, maar daarbij ook de beleidsuitspraken uit de Nota Landinrichting te betrekken. Het betreffende milieu-effectrapport is voor de Nota Landinrichting relevant in verband met de keuze van de inrichtingsactiviteiten en de bijdrage die landinrichting kan leveren aan de verbetering van de milieukwaliteit.

Gaarne verzoek ik uw Commissie, conform het gestelde in artikel 41z (Wabm) eerste lid, het toetsingsadvies over de beide milieu-effectrapporten vóór 12 maart 1993 uit te brengen. Ik stel het op prijs als u de eerder genoemde Nota Landinrichting bij uw advies wilt betrekken en de eindconclusies over het MER-landinrichting, zoals geformuleerd in de toelichting op onderdelen van de ontwerp-pkb van het structuurschema.

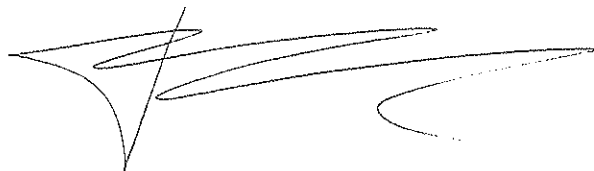
ons kenmerk	datum	vervolgblad
LK 921538	13 oktober 1992	1

Op grond van het gestelde in artikel 41t van de Wabm heb ik tegelijkertijd advies gevraagd aan de wettelijke adviseurs inzake de beoordeling van deze milieu-effectrapporten. Daartoe behoren in dit geval de Hoofdinspecteur voor de Milieuhygiëne, de Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening, de Centrale Landinrichtingscommissie en de Voorlopige Adviesraad voor de Openluchtrecreatie. Ik heb hen verzocht hun opmerkingen over de milieu-effectrapporten in te dienen vóór 12 februari 1993, zodat u deze bij uw toetsing kunt betrekken.

De openbare zittingen over beide milieu-effectrapporten vinden plaats op respectievelijk:

- 13 januari 1993 te Nieuwegein in Hotel Mercure om 14.00 uur;
- 14 januari 1993 te Zoetermeer in Hotel Baron Plaza om 14.00 uur.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ

LV 000-0040-86

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 198 d.d. 13 oktober 1992

Inspraak Planologische Kernbeslissing Structuurschema Groene Ruimte

Het landelijk gebied de moeite waard

Het Structuurschema Groene Ruimte bevat keuzes van het kabinet over de verdeling van de ruimte in het landelijk gebied voor land- en tuinbouw, natuur, landschap, openlucht-recreatie, toerisme, bosbouw en visserij. Daarnaast geeft het structuurschema aan waar grondvererving en landinrichting nodig zijn en hoeveel geld daarvoor beschikbaar is.

Het Structuurschema Groene Ruimte doorloopt de procedure van de planologische kernbeslissing. Dit betekent dat een ieder zijn/haar visie over de ontwerp-planologische kernbeslissing in de vorm van een inspraakreactie kenbaar kan maken. Dit geldt tevens voor de twee milieu-effectrapporten (MER) die bij de publicatie van het Structuurschema Groene Ruimte zijn uitgebracht. De bewindslieden van LNV en VROM zullen de reacties betrekken bij het opstellen van het kabinetsstandpunt dat later aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden.

Plaatsen waar het Structuurschema Groene Ruimte ter inzage ligt
De ontwerp-planologische kernbeslissing, de MER Landinrichting en de MER voor gebieden voor nieuwe recreatieprojecten binnen de Randstadgroenstructuur liggen vanaf 13 oktober 1992 tot 15 januari 1993 gedurende de normale openingstijden voor een ieder ter inzage bij:

- de bibliotheek van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Bezuidenhoutseweg 73 in Den Haag;
- het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Rijnstraat 8 in Den Haag;
- de bibliotheek van de Landinrichtingsdienst, Rijkskantoreengebouw Westraven in Utrecht;
- de directie Landbouw, Natuurbeheer en Openluchtrecreatie van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in Goes, Tilburg, Roermond en voor de overige provincies in de hoofdsteden;
- de Inspecties van de Ruimtelijke Ordening in Amsterdam, Eindhoven, Doventer en Groningen;
- alle provincie- en gemeentehuisen.

Bestellen van het Structuurschema Groene Ruimte en de twee MER'en
De ontwerp-planologische kernbeslissing van het Structuurschema Groene Ruimte is tegen betaling van f 39,90 verkrijgbaar bij de Sdu in Den Haag, telefoon 070-3789911. Ook de MER Landinrichting en de MER voor gebieden voor nieuwe recreatieprojecten Randstadgroenstructuur zijn aldaar afzonderlijk verkrijgbaar. De kosten bedragen f 22,50 per exemplaar.

Samenvattingen van het Structuurschema Groene Ruimte en de twee MER'en liggen ter inzage bij alle openbare bibliotheken en zijn gratis verkrijgbaar bij de infotiek van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in Den Haag, telefoon 070-3792052.

Provinciale voorlichtingsbijeenkomsten
Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij zal over de ontwerp-planologische kernbeslissing in de provincies voorlichting geven:

Provincie Groningen: 15 oktober 1992
Postrijnhotel te Haren, aanvang 14.00 uur.

Provincie Noord-Holland: 26 oktober 1992
Cultureel Centrum De Vest in Alkmaar, aanvang 14.00 uur.

Provincie Zuid-Holland: 30 oktober 1992
Koninklijk Instituut voor Ingenieurs in Den Haag, aanvang 14.00 uur.

Provincie Gelderland: 4 november 1992
Musis Sacrum Arnhem, aanvang 14.00 uur.

Provincie Drenthe: 6 november 1992
Motel Assen, aanvang 14.00 uur.

Provincie Flevoland: 10 november 1992
Provinciehuus Lelystad, aanvang 14.00 uur

Provincie Zeeland: 19 oktober 1992
Zeeuwse bibliotheek Middelburg, aanvang 14.30 uur.

Provincie Utrecht: 29 oktober 1992
Hotel EURCase Amersfoort, aanvang 14.00 uur.

Provincie Friesland: 2 november 1992
Oranjestad Leeuwarden, aanvang 14.00 uur.

Provincie Overijssel: 5 november 1992
Odeon in Zwolle, aanvang 14.00 uur.

Provincie Limburg: 9 november 1992
De Maaspoort Venlo, aanvang 14.00 uur.

Provincie Noord-Brabant: 23 november 1992
Provinciehuus Den Bosch, aanvang 14.00 uur.

Informatie

Voor informatie over de inspraakprocedure kan contact worden opgenomen met de infotiek van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in Den Haag, telefoon 070-3792052.

Waar moeten de reacties naar toe?

Degenen die hun mening over de ontwerp-planologische kernbeslissing en/of de beide MER'en kenbaar willen maken, dienen dit schriftelijk te doen en hun reacties voor 12 februari 1993 te richten aan

Inspraak Structuurschema Groene Ruimte,
Milieu-effectrapportages
Postbus 97611
2509 GA Den Haag

Overigens kan een inspreker verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Hoorzittingen

In het kader van de inspraak op beide Milieu-effectrapporten zullen op 13 en 14 januari 1993 twee hoorzittingen worden georganiseerd. Een ieder wordt daarbij in de gelegenheid gesteld mondelinge opmerkingen te maken over de beide milieu-effectrapporten. Plaats en datum van de hoorzittingen zullen nog nader bekend worden gemaakt door een berichtgeving in de media.

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

BIJLAGE 3

Brief van het bevoegd gezag d.d. 8 maart 1993, waarin de Commissie haar adviestermijn wordt verlengd

Ministerie van
Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Projectteam Structuurschema Groene Ruimte

Aan de Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingediend op	11 MAART 1993
Nummer	303-93
Stad	204-177
Bevoegd gezag	BL-SC-pied-bibl

landbouw, natuurbeheer
en visserij

uw brief van	uw kenmerk	oms kenmerk SGR-93-474	datum 8 maart 1993
onderwerp		zoekennummer 070-3792625	bijlagen
Structuurschema Groene Ruimte			
MER Landinrichting			
MER Randstadgroenstructuur			

Bij brief LK 921538, d.d. 13 oktober 1992, is uw Commissie - conform het gestelde in artikel 41z (Wabm) eerste lid - verzocht het toetsingsadvies over beide bovenvermelde milieu-effectrapporten vóór 12 maart 1993 uit te brengen.

Op 25 februari jl. heeft - ter voorbereiding van uw toetsingsadvies - een gedachtenwisseling tussen een aantal leden van uw Commissie en een LNV-delegatie onder leiding van de heer Van der Zande plaatsgehad. Met name de problematiek rond de uitwerking van het meest milieu-vriendelijke alternatief in het MER Landinrichting is daar aan de orde geweest. Geconcludeerd is dat een nadere gedachtenwisseling over dit laatste punt gewenst is alvorens de commissie het toetsingsadvies uitbrengt. Daarmee zal echter de datum van 12 maart a.s. overschreden worden. Gezien de aard van de problematiek en gezien het belang dat - mede met het oog op toekomstige beleids-MER'n - aan het advies gehecht mag worden, ligt verlenging van de termijn in de rede.

Derhalve verzoek ik u het toetsingsadvies vóór 12 april 1993 in plaats van vóór 12 maart 1993 uit te brengen.

Ministerie van Landbouw,
Natuurbeheer en Visserij
Bezuidenhoutseweg 89
Projectteam Structuurschema
Groene Ruimte
Postadres:
Postbus 20401
2500 EK 's-Gravenhage
Telefoon: 070 - 3 79 39 11
Fax: 070 - 3825763
Telegramadres: Landvis
Telex: 32040 Lavinl

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ,
VOOR DEZE;
DE DIRECTEUR-GENERAAL LANDELIJKE GEBIEDEN EN KWALITEITSZORG

ir. J.F. de Leeuw

BIJLAGE 4

Projectgegevens

Initiatiefnemer: de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) en de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM)

Bevoegd gezag: de Ministerraad, gedelegeerd aan de Minister van LNV en de Minister van VROM. De Minister van LNV zal als coördinerend bevoegd gezag optreden

Besluit: opstellen van het beleidsvoornemen (deel 1) van het Structuurschema Groene Ruimte (eerder genoemd Structuurschema Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie)

Categorie Besluit m.e.r.: 9

Activiteit: Het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) zal doelstellingen en hoofdlijnen van het Rijksbeleid met betrekking tot ruimtelijke aspecten van een aantal functies van het landelijk gebied gaan bevatten. Het betreft concrete uitspraken over de land- en tuinbouw, de bosbouw, de visserij, de natuur, het landschap, de openluchtrecreatie en het toerisme. De beleidsuitspraken maken zichtbaar hoe het betreffende sectorbeleid ruimtelijk wordt gerealiseerd op de korte en middellange termijn. Voor het opstellen van het Structuurschema zullen de ruimtelijke uitgangspunten worden ontleend aan de hoofdlijnen van het nationaal ruimtelijk beleid, zoals deze zijn neergelegd in de Vierde nota over de ruimtelijke ordening, de Vierde nota extra en de Structuurschetsen landelijke en stedelijke gebieden. De sectorale beleidsuitgangspunten voor het SGR zullen worden ontleend aan de Structuurnota Landbouw, Natuurbeleidsplan, Visie Landschap, Meerjarenplan Bosbouw, Nota Landinrichting, Derde Nota Waterhuishouding, Beleidsnota openluchtrecreatie, Nota Ruimtelijk kader Randstadgroenstructuur, Nationaal Milieubeleidsplan (+).

In het SGR zal worden aangegeven, hoe het Rijk de in bovengenoemde nota's aangegeven doelstellingen en maatregelen ruimtelijk nader afweegt en concreet gaat realiseren. De verschillende ruimtelijke uitspraken zullen samenhangend op kaarten worden uitgewerkt (zonerings, begrenzingen en locatie-aanduidingen). Niet het hele Structuurschema is m.e.r.-plichtig, maar slechts onderdelen ervan. Het betreft de uitspraken over landinrichting en gebieden voor nieuwe recreatieprojecten in het kader van de Randstadgroenstructuur, voor zover (op hoofdlijnen) beslissingen worden genomen met betrekking tot de plaats van die activiteiten.

Stand van zaken: Op 15 februari 1990 is de m.e.r.-procedure gestart. De Commissie bracht haar richtlijnen-advies uit op 24 april 1990. De richtlijnen werden op 6 juli 1990 vastgesteld.

In oktober 1991 heeft een bespreking van het concept-MER plaatsgevonden.

De ontwerp-PKB tekst, het MER voor landinrichting, het MER voor de randstadgroenstructuur en de Nota Landinrichting zijn op 15 oktober 1992 gepubliceerd. De inspraak loopt tot 12 februari 1993. Op basis van het concept-toetsingsadvies is met bevoegd gezag en initiatiefnemers afgesproken, het uitbrengen van het definitieve toetsingsadvies op te schorten, in afwachting van een aanvullende notitie over de ontwikkeling van een meest

milieuvriendelijk alternatief voor landinrichting. Bij brief van 8 maart heeft bevoegd gezag de Commissie verlenging van de adviestermijn gegeven tot 12 april 1993. De genoemde aanvullende notitie is op 16 april 1993 aan de Commissie aangeboden. Op 3 mei 1993 is het aangepaste toetsingsadvies opnieuw besproken met bevoegd gezag en initiatiefnemers.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. H. Cohen (voorzitter)
dr. J.M. Drees
drs. P. Driessen (vooroverleg)
G.F.W. Herengreen
prof.dr.ir. J. de Hoogh
dr. P. Leroy (toetsingsfase)
ir. N. Molenaar
ir. P.T. Schure
ir. J.L.M. van der Voet

Secretaris van de werkgroep: drs. H. Huisman (vooroverleg) drs. M. Buitenkamp (toetsingsfase).

BIJLAGE 5

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	921013	B.W. Staats	Tweede Exlörmond	930118
2.	921020	J. Boers	Zaandijk	930118
3.	921108	J. Borsboom	Leidschendam	930118
4.	921109	College van B&W gemeente Bleiswijk	Bleiswijk	930118
	921130	idem	idem	idem
5.	921114	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie	Grou	930118
6.	920714	J.P. Balhuizen	Rotterdam	930118
7.	921117	J. Keizer	Amsterdam	930118
8.	921119	College van B&W gemeente Bruinisse	Bruinisse	930118
9.	921210	Buurschap Suawoude/Tietjerk	Suawoude	930118
10.	921214	College van B&W gemeente Duiven	Duiven	930118
11.	921214	Fam. Veninga	Tytsjerk	930118
12.	921215	Fam. Van de Velde	Benthuizen	930118
13.	921223	M. van Rossum	Blokker	930118
14.	930107	NJA Registeraccountants	Hardegarijp	930118
15.	921207	College van B&W gemeente Moordrecht	Moordrecht	930118
16.	921216	College van B&W gemeente Lingewaal	Asperen	930118
17.	921214	Watergraaf en Heemraden Waterschap Gelderse Vallei	Barneveld	930118
18.	H.F.S. Lehmann ter Kuile	Purmerend	930118
19.	930111	J.B. Dekker	Goëngahuizen	930118
20.	930110	G. Romkema	Goëngahuizen	930118
21.	930110	W.J. Ettema	Den Bosch	930118
22.	930112	Landbouwschap gewestelijke raad voor Friesland	Leeuwarden	930118
23.	930113	Fügelwacht Garyp e.o.	Garyp	930118
24.	930113	Dagelijks Bestuur Hoogheemraadschap Uitwaterende Sluizen in Kennemerland en West-Friesland	Edam	930118
25.	930109	A. Weijs	Oldemarkt	930118
26.	930111	Bestuur St. Studiegroep Leudal e.o.	Haelen	930118
27.	A. Tjalma-v. Vaals	Suawoude	930118
28.	930108	College van B&W gemeente Nederlek	Lekkerkerk	930118
29.	930108	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Delft en omstreken	Delft	930118
30.	930108	College van B&W gemeente Dongeradeel	Dokkum	930118
31.	921221	College van B&W gemeente Leiden	Leiden	930118
32.	930114	W. Jongejan	Meerkerk	930128
33.	930111	S. de Boer	Opeinde	930128
34.	930114	College van B&W gemeente Texel	Den Burg	930128
35.	930113	Vogelwacht Oudega	Oudega	930128
36.	930114	O.S. Veenema	Goëngahuizen	930128
37.	W. en G. Kooi	Oudega	930128
38.	930117	B.M. van de Wal	Oudega	930128
39.	930114	Commissie voor landelijk schoon uit het Historisch Genootschap "Oud West-Friesland"	Blokker	930128
40.	930118	D. Soepboer	Nijega	930128
41.	B. Terwisscha van Scheltinga-Galama	Irnsrum	930128
42.	930114	Pluimveebedrijf Us Rispinghe	Hoornsterzwaag	930128
43.	930118	Fam. K. Ijbema	Nijega	930128
44.	930119	Kamer van Koophandel en fabrieken voor Flevoland	Lelystad	930128

45.	930118	College van B&W gemeente Nijkerk	Nijkerk	930128
46.	9301..	A. Pruiksma	Oudega	930128
47.	930118	S. Elzinga	Oudega	930128
48.	930119	S. Altena	Goëngahuizen	930128
49.	930121	Fa. Toering	Oudega	930128
50.	930120	A. Hospes	Oudega	930128
51.	930111	College van B&W gemeente Ameland	Ballum Ameland	930128
52.	930121	Dagelijks Bestuur Waterschap Roer en Overmaas	Sittard	930128
53.	930121	College van B&W gemeente Boskoop	Boskoop	930128
54.	Fam. Kooistra	Garijp	930128
55.	930122	Dagelijks Bestuur Natuur- en recreatieschap IJsselmonde	Barendrecht	930128
56.	930122	College van B&W gemeente Nunspeet	Nunspeet	930128
57.	930122	H. Sikkema	Nijega	930128
58.	930121	Mts. W. en G. Lindeboom	Opeinde	930128
59.	930121	College van B&W gemeente Millingen aan de Rijn	Millingen a.d. Rijn	930128
60.	930122	College van B&W gemeente Het Bildt	St. Annaparochie	930205
61.	930121	R.B. de Boer	Garijp	930205
62.	930125	College van B&W gemeente Weststellingwerf	Wolvega	930205
63.	930125	Bestuur C.B.T.B., afd. Utingeradeel	Oldeboorn	930205
64.	930118	HORA Veevoerders	Aldeboarn	930205
65.	930120	Algemene Vereniging voor de Rietcultuur in Nederland afd. Nieuwkoop/Noorden	Nieuwkoop	930205
66.	930121	K.J. en Y. Stienstra	Warga	930205
67.	930125	Landinrichtingscommissie Leidschendam	Delft	930205
68.	930126	College van B&W gemeente Maasbracht	Maasbracht	930205
69.	930121	Overlegorgaan Nationaal Park i.o. De Biesbosch	Tilburg	930205
70.	930122	College van B&W gemeente Emmen	Emmen	930205
71.	930118	Mts. K. en O. de Boer	Garyp	930205
72.	930125	H. de Boer	Warga	930205
73.	930124	Fam. Posthumus	Wartena	930205
74.	930125	A.B. Wymenga b.v.	Garijp	930205
75.	930126	S.E. Riemersma	Garijp	930205
76.	930126	Stichting Dorpsraad Boekelo	Enschede	930205
77.	R. Schie	Nieuw-Vennep	930205
78.	930128	Stuurgroep ROM-project Z.O.-Friesland	Leeuwarden	930205
79.	930201	Raad voor het milieu- en natuuronderzoek	Rijswijk	930205
80.	9301..	S. Miedema	Oldeboorn	930205
81.	930127	HND "Midden Friesland" en Federatie van Ondernemers verenigingen	Grou	930205
82.	9301..	Agrarisch Loonbedrijf Gebr. Sloot B.V.	Aerdt	930205
83.	9301..	ABTB afd. Wytgaard-Leeuwarden	Wartena	930205
84.	930130	D. van Harten	Garijp	930205
85.	930129	College van B&W Gemeente Muiden	Muiden	930205
86.	930122	Bestuur Ondernemersvereniging "Bornego"	Aldeboarn	930205
87.	930127	College van B&W gemeente Oostzaan	Oostzaan	930205
88.	930128	Hollands Agrarisch Jongeren Kontakt	Haarlem	930205
89.	930127	Visserijvereniging 'COLVIS' Colijnsplaat	Vlissingen	930205
90.	930127	R.H. v.d. Tweel	Hoorsterzwaag	930205
91.	930128	CDA afd. Boarnsterhim	Akkrum	930205
92.	930128	College van B&W gemeente Posterholt	Posterholt	930205
93.	930113	HLO-overleg Vechtstreek, WLTO en CBTB	Weesp	930205
94.	930128	Bestuur Wild Beheer Eenheid	Garijp	930205
95.	930129	College van B&W gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude	Halfweg	930205
96.	930129	Stichting Groenraad	Zeist	930205
97.	930120	Fam. Van de Burgwal	Oudega	930205
98.	930126	Raad van de gemeente Aalsmeer	Aalsmeer	930205
99.	930129	Milieudefensie Kerngroep Zoetermeer	Zoetermeer	930205
100.	930127	Gewest Maastricht en Mergelland	Valkenburg a.d. Geul	930205
101.	930127	J. Jacobi	Opeinde	930205
102.	930201	Christelijke Boeren en Tuindersbond	Oldeholtwolde	930219
103.	930201	W.P. Lodewijks	Alkmaar	930219

104.	930202	M. Altena-Arendst	Goëngahuizen	930219
105.	930202	Vereniging tot Behoud van Karakteristiek Weesp (VBKW)	Weesp	930219
106.	930202	College van B&W gemeente Houten	Houten	930219
107.	930129	College van B&W gemeente Tytsjerksteradiel	Burgum	930219
108.	930202	Stichting Duinbehoud	Leiden	930219
109.	930201	G. Terpstra	Mantgum	930219
110.	930203	College van B&W gemeente Reusel	Reusel	930219
111.	930202	J. Wobma	Garijp	930219
112.	930203	College van B&W gemeente Diemen	Diemen	930219
113.	930202	College van B&W gemeente Breukelen	Breukelen	930219
114.	930202	S. Andringa	Noordburgum	930219
115.	930203	S. Tiesma	Suameer	930219
116.	930202	NCB afdeling Oirschot	Oirschot	930219
117.	930202	College van B&W gemeente Vlagtwedde	Sellingen	930219
118.	930122	College van B&W gemeente Ruinen	Ruinen	930219
119.	930204	Landbouwschap Den Haag	Den Haag	930219
	930205	idem	idem	idem
120.	930205	Landbouwschap gewestelijke raad voor Limburg	Roermond	930219
121.	930124	B. Roorda	Reduzum	930219
122.	930201	P. Terpstra	Oostermeer	930219
123.	930203	J.P.A. van den Ban	Wageningen	930219
124.	930202	Werkgroep Landschap Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	Den Haag	930219
125.	930204	Federatie van natuur- en milieuorganisaties in Overijssel	Zwolle	930219
126.	H. Kampen	De Tike	930219
127.	930204	Bestuur Milieufederatie Groningen	Groningen	930219
128.	930203	J.J. Hoekstra	Suameer	930219
129.	930203	F. Tabak	Nijega	930219
130.	M.A. den Hoed-Jonkheid	Oudega	930219
131.	930203	R. Haarsma	Nijega	930219
132.	930203	College van B&W gemeente Slochteren	Slochteren	930219
133.	930204	College van B&W gemeente Venray	Venray	930219
134.	930203	Fam. Kooistra	Suameer	930219
135.	T. van Essen	Mildam	930219
136.	930203	Coöperatieve Tuinbouwveilingvereniging van de N.C.B.B.A.	Veldhoven	930219
137.	930204	Provincie Zeeland, Directie Economie, Ruimtelijke Ontwikkeling en Welzijn, Dagelijks Bestuur Stuurgroep Oosterschelde	Middelburg	930219
138.	930127	J. en E. Zwanenburg	Wetering	930219
139.	930203	H.J. Edzes	Tinte	930219
140.	930203	Landbouwschap gewestelijke raad voor Zeeland	Goos	930219
141.	930127	C. van Herwerden	Oldeboorn	930219
142.	930205	Nederlandse Vereniging van sportvissersfederaties NVVS	Amersfoort	930219
	930211	idem	idem	idem
143.	930205	College van B&W gemeente Huizen	Huizen	930219
144.	930118	College van B&W gemeente Hoogezand-Sappemeer	Hoogezand	930219
145.	930127	Dagelijks Bestuur Waterschap "Tusken mar en klijf"	Balk	930219
146.	930122	College van B&W gemeente Loosdrecht	Loosdrecht	930219
147.	930126	Dagelijks Bestuur Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen	Den Haag	930219
148.	930115	Veevoederfabriek SIKMA B.V.	Giekerk	930219
149.	930126	College van B&W gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle	Zevenhuizen	930219
150.	930205	H. Huybers	Wintelre	930219
151.	930202	N.V. Samenwerkende elektriciteits-productiebedrijven Sep	Arnhem	930219
152.	930204	Stichting Milieucentrum Maastricht en Omstreken	Maastricht	930219
153.	930205	Samenwerkingsverband van organisaties voor natuur en milieu in Friesland	Leeuwarden	930219
154.	930204	Dagelijks Bestuur Waterschap Het Koningsdiep	Beetsterzwaag	930219
155.	930130	J.A. Hoekstra	Tietjerk	930219
156.	930204	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Provincie Groningen	Groningen	930219
157.	930128	Fam. S. Mulder	Suawoude	930219

158.	930205	Doarpsbelang Sumar	Sumar	930219
159.	930204	Nederlandse Windenergie Vereniging NEWIN	Petten	930219
160.	930205	Vereniging van recreatie-ondernemers Nederland ReCron	Arnhem	930219
161.	930204	Vereniging voor Dorpsbelangen Garijp	Garijp	930219
162.	930205	Ried fan de fryske beweging	Bears	930219
163.	930204	Intergemeentelijk Samenwerkings Verband Zuid-Oost Drenthe	Emmen	930219
164.	930205	Dagelijks Bestuur Gewest Noord-Limburg	Venlo	930219
165.	930127	A. van der Veen	Suawoude	930219
166.	930204	Fam. Wijnia-van Arragon	Oudega	930219
167.	930204	NV PGEM Energiemaatschappij voor Gelderland en Flevoland	Arnhem	930219
168.	930127	Veehouderijbedrijf U. Hoekstra	Warstiens	930219
169.	930205	D. Egmond-Bosch-van Drakestein	Lage Vuursche	930219
170.	930208	F.W. Bottema	Nes	930219
171.	930206	Landbouw Mij. Friesland-Flevoland afd. Weststellingwerf	Scherpenzeel	930219
172.	930201	Coöperatieve Zuivelindustrie "Twee Provinciën" B.A.	Gerkesklooster	930219
173.	9301..	Gezamenlijke besturen van A.B.T.B. en O.L.M. afd. Lattrop-Breklenkamp	Lattrop-Breklenkamp	930219
174.	930203	W.P.J. Hettinga	Waverveen	930219
175.	930208	St. Leefbaar Zeeland en Dorpsraad Ellewoutsdijk	Ellewoutsdijk	930219
176.	930205	Doopsgezinde streekgemeente "Mid-Fryslân"	Aldeboarn	930219
177.	930209	NoordBrabantse Christelijke Boerenbond Christelijke Boeren en Tuinders Bond Zuidelijke Landbouw Maatschappij 3 CLO	Dussen	930219
178.	930131	Stichting Zaans Schoon	Zaandijk	930219
179.	930205	Dagelijks Bestuur Stadsdeel Amsterdam-Noord	Amsterdam	930219
180.	930204	P. Bauwens	Terhole	930219
181.	930205	Milieudefensiegroep Lochem	Lochem	930219
182.	930206	S.P. Roddbergen	Akkrum	930219
183.	930208	Werkgroep "Behoud Assendelft-Noord"	Assendelft	930219
184.	930204	College van B&W gemeente Wassenaar	Wassenaar	930219
185.	930208	Heiders Natuur en Milieu contact HNMC	Den Helder	930219
186.	930206	Voorlopige Commissie Nationale Parken	Den Haag	930219
187.	930207	J.H. Bos	Wetering	930219
188.	930208	Aan- en verkoop Coöperatie Meppel b.a. ACM	Meppel	930219
189.	930208	Dagelijks Bestuur Recreatieschap Waterland	Haarlem	930219
190.	930203	IVN Maas en Niers	Milsbeek	930219
191.	9302..	Groengroep Nieuw-Vennep	Nieuw Vennep	930219
192.	930205	W.L.T.O. en C.B.T.B. afd. Texel	Oosterend	930219
193.	930206	Werkgroep Landschapszorg Texel	Den Hoorn	930219
194.	930203	Stuurgroep Leefbaarheid Noordwest-Friesland en Tuinbouwstichting Noordwest-Friesland	Harlingen	930219
195.	930208	College van B&W gemeente Ooststellingwerf	Oosterwolde	930219
196.	930205	A. Flapper	Warga	930219
197.	930205	Aartsdiocesane R.K. Boeren- en Tuindersbond afd. Roodhuis	Tirns	930219
198.	930208	Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging	Amersfoort	930219
199.	930207	Jong Agrarisch Workum	Workum	930219
200.	930206	O. Kooistra	Opeinde	930219
201.	930208	College van B&W gemeente Skarsterlân	Joure	930219
202.	930208	College van B&W gemeente Venlo	Venlo	930219
203.	930128	College van B&W gemeente Posterholt	Posterholt	930219
204.	D. Haarsma	Oudemirdum	930219
205.	930206	W.G. van de Lei	Oudega	930219
206.	930207	P.R. v.d. Voort	Oldeboarn	930219
207.	930206	G. de Jong-Watzema	Grou	930219
208.	930208	Pleatslik Belang Reduzum	Reduzum	930219
209.	930208	A. Talsma	Rijperkerk	930219
210.	930206	Fam. Hoekstra-Haarsma	Suameer	930219
211.	930204	College van B&W gemeente Drunen	Drunen	930219
212.	930208	College van B&W gemeente Stadskanaal	Stadskanaal	930219
213.	930208	Fam. Krikke	Sijbrandaburen	930219
214.	930208	Gemeenteraad Franekeradeel	Franeker	930219
215.	Noordbrabantse Christelijke Boerenbond afd. Bladel	Bladel	930219

216.	930209	C.A.M. van Limpt	Reusel	
217.	93.....	College van B&W gemeente Heerde	Heerde	930219
218.	930209	College van B&W gemeente Andijk	Andijk	930219
219.	930205	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek ROB	Amersfoort	930219
220.	930208	Regionaal Havencomité Noordzeekanaalgebied	Haarlem	930219
221.	930209	Kerngroep Milieudéfensie Zoetermeer	Zoetermeer	930219
222.	930208	Vereniging Brede Overleggroep Kleine Dorpen in Drenthe	Assen	930219
223.	930208	Overlegorgaan Rijnmondgemeenten	Rotterdam	930219
224.	930209	Dagelijks Bestuur Samenwerkingsverband Gewest Helmond	Helmond	930219
225.	930129	Bestuur A.B.T.B. Heerenveen-Corredijk	Luinjeberd	930219
226.	930208	Tj. van de Velde	Warga	930219
227.	930208	W. Couperus	Rottum	930219
228.	930209	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Friesland	Leeuwarden	930219
229.	930209	Dagelijks Bestuur Waterschap Tjonger Compagnonsvaarten	Oosterwolde	930219
230.	930208	P. van de Meer	Irnsum	930219
231.	930208	Het Friesch Grondbezit afd. Heerenveen e.o.	Gersloot	930219
232.	930208	H. Kloosterman	Earnewald	930219
233.	930209	Fam. Versteeg	Overschild	930219
234.	930209	Aartsdiocesane R.K. Boeren- en Tuindersbond afd. Wolvega en Steggerda	Vinkega	930219
235.	930205	College van B&W gemeente IJsselmuiden	Kampen	930219
236.	930208	Intergemeentelijk Samenwerkingsverband NoordWest-Veluwe	Nunspeet	930219
237.	930208	Platform Leefmilieu Havelte/Steenwijk	Havelte	930219
238.	930208	Milieufederatie Flevoland en Stichting Flevolandschap	Lelystad	930219
239.	930209	H.T.R. Dijkhuis	Den Haag	930219
240.	930208	Dienst Ruimtelijke Ordening gemeente Utrecht	Utrecht	930219
241.	930208	Provinciale Raad voor de bedrijfsontwikkeling in de landbouw Zuid-Holland	Den Haag	930219
242.	930203	Bestuur PvdA-afdeling Oud Beijerland	Oud-Beijerland	930219
243.	930208	Dagelijks Bestuur Stadsgewest Breda	Breda	930219
244.	930209	Friesland Frico Domo	Leeuwarden	930219
245.	930208	J.S. van der Hout	Oldeboorn	930219
246.	930209	Stuurgroep Ontwikkelingsproject Buitengebied Winterswijk	Winterswijk	930219
247.	930209	Eems Dollard Regio	Wedde	930219
248.	930205	Vereniging van Polderbelangen Zwettegebied-Poppen	Oldeboorn	930219
249.	930208	Bestuur Noord Nederlandse Watersport Bond NNWB	Langweer	930219
250.	930209	Landbouwschap gewestelijke raad voor Drenthe	Assen	930219
251.	930208	Gezamenlijke Ondernemersverenigingen van de Zuidplaspolder	Moordrecht	930219
252.	930201	Maatschap Stolwijk	Bodegraven	930219
253.	930208	Hoogovens Groep B.V.	IJmuiden	930219
254.	930209	Kritisch Landbouw Beraad	Alkmaar	930219
255.	930209	Mts v.d. Arend	Vinkeveen	930219
256.	930209	College van B&W gemeente Zwolle	Zwolle	930219
257.	930208	Maatschap Guichelaar	Scharmer	930219
258.	930208	H.H. de Haan	Slochteren	930219
259.	930209	J. Claessen	Elsloo	930219
260.	A. van Dijk	Wilnis	930219
261.	930209	Stichting Werkgroep Milieubeheer Rhenen	Rhenen	930219
262.	930205	J. ten Pierik	Ambt Delden	930219
263.	930205	W.J. van de Berg	Blankenham	930219
264.	930202	B. Wedzinga	Rottevalle	930219
265.	ABTB Makkum	Makkum	930219
266.	930209	Bestuur Groente- & Fruitcoöperatie "Helenaveen" B.A.	Helenaveen	930219
267.	930206	Organisatie voor Landeigenaren "Het Friesch Grondbezit"	Schraard	930219
268.	930208	Houdringe Rentmeesterskantoor bv namens Stichting Bedrijfspensioenfonds voor de Bouwnijverheid en Moederhuis Provincie Steyl van de Congregatie Missiezusters Dienaressen van de Heilige Geest	De Bilt	930219
269.	930128	Mts. D.S. en H. de Vries	Oudega	930219
270.	930204	College van B&W gemeente Tegelen	Tegelen	930219
271.	930208	C.B.T.B. Oldebroek/Oosterwolde	Oosterwolde	930219

272.	930209	Ministerie van Verkeer en Waterstaat, DG Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland	Rotterdam	930219
273.	930207	Mts. V.d. Veen	Tietjerk	930219
274.	930207	C.B.T.B. afd. Beets-Beetsterzwaag	Nijbeets	930219
275.	9302..	Fam. Kielstra	Opeinde	930219
276.	930209	College van B&W gemeente Noordoostpolder	Emmeloord	930219
277.	930208	Fa. Gerard de Waard en Zn.	Egmond	930219
278.	930210	Stichting Ontwikkeling Nationaal Landschap Zuidwest Friesland	Sneek	930219
279.	930208	Bestuur Waterschap "De Stellingwerven"	Wolvega	930219
280.	930210	College van B&W gemeente Achtkarspelen	Buitenpost	930219
281.	930201	Agrarische Commissie Bentwoud	Hazerswoude-dorp	930219
282.	930210	Dagelijks Bestuur Streekgewest Oostelijk Zuid-Limburg	Heerlen	930219
283.	930210	R. Wijmenga	Hardegarijp	930219
284.	930209	College van B&W gemeente Waterland	Monnickendam	930219
285.	930209	Federatie van de Boerenbonden gemeente Sint-Oedenrode	Sint-Oedenrode	930219
286.	930210	College van B&W gemeente Nederweert	Nederweert	930219
287.	930210	K.W. Breitsma	Garijp	930219
288.	CDA afd. Dantumadeel	Driezum	930219
289.	930129	College van B&W gemeente Epe	Epe	930219
290.	930210	Organisatie voor Landeigenaren "Het Friesch Grondbezit" Bestuur afd. Zuid-West Friesland	Schraard	930219
291.	930211	Landelijk Overleg van Boerenwerkgroepen in Relatienota gebieden	Waarder	930219
292.	930210	Gezamenlijke Landbouworganisaties Workum e.o. G.L.V.	Ferwoude	930219
293.	930210	Rijksdienst voor de Monumentenzorg	Zeist	930219
294.	930209	G.A. Voorneveld	Wilnis	930219
295.	930208	Nederlandse Vereniging voor de Landelijke Eigendom	't Harde	930219
296.	930210	Dagelijks Bestuur Overlegorgaan Hoeksche Waard	Oud-Beijerland	930219
297.	930210	College van B&W gemeente Stramproy	Stramproy	930219
298.	930204	Federatief verband tegen ontgrindingen in Born	Grevenbicht	930219
299.	930209	Platform Landschap & Cultuurhistorie	Amsterdam	930219
300.	Fam. B. Versteegh	Waverveen	930219
301.	930208	Fa. Gebr. Engel	Wilnis	930219
302.	930209	Particuliere Gegevensleverende Organisaties - Flora en Fauna	Wageningen	930219
303.	930210	VINEX-Oldambt gemeenten	Bellingwolde	930219
304.	930209	Afdeling Steenwijkerwold van de Overijsselse Landbouw Maatschappij	Scheerwolde	930219
305.	930209	Gezamenlijke Landbouworganisaties in het gebied Steenwijkerwold	Scheerwolde	930219
306.	930210	Milieuraad Drenthe	Assen	930219
307.	Maatschap L.Jf.H. van Gijssel	Scharmer	930219
308.	930209	W.L.M. Berden	America (L)	930219
309.	930210	College van B&W gemeente Roerdalen	Herkenbosch	930219
310.	930205	C.A.M. Spruijt	Waddinxveen	930219
311.	NCB Afdeling Hoogeloon/Casteren	Hoogeloon	930219
312.	930209	B.J.J. Elbert en H.W. Klein Buursink	Ambt-Delden	930219
313.	930210	College van B&W gemeente Wûnseradiel	Witmarsum	930219
314.	930210	College van B&W gemeente Dordrecht	Dordrecht	930219
315.	930210	"De Hollandsche Molen" Vereniging totbehoud van molens in Nederland	Amsterdam	930219
316.	930209	Landbouwschap gewestelijke raad voor Overijssel	Zwolle	930219
	930210	idem	idem	idem
317.	Aartsdiocesane R.K. Boeren- en Tuidersbond afd. Kamerik	Kamerik	930219
318.	930209	G. Stoker	Tietjerk	930219
319.	930208	L.C. Kramen	Assendelft	930219
320.	930210	Kapiteijn Onroerende Zaken	Alkmaar	930219
321.	930210	Bestuur Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollen-cultuur KAVB	Hillegom	930219
322.	930209	L. Atsma	Rottevalle	930219

323.	930210	B. Krol	Suameer	930219
324.	930208	J. Kooistra	Warstiens	930219
325.	930209	J. Kooistra-De Vries	Wergea	930219
326.	R. Kooistra-Hooghliemster	Grou	930219
327.	930211	ANWB Koninklijke Nederlandse Toeristenbond	Den Haag	930219
328.	930207	Bestuur Landbouwmaatschappij Friesland Flevoland afd. Mid-Fryslan	Aegum	930219
329.	930207	M. v.d. Sluis	Aegum	930219
330.	930205	Landbouwmaatschappij Friesland Flevoland afd. Smallerland	Boornbergum	930219
331.	930209	A.B.T.B. afd. Steenwijkerwold	Steenwijkerwold	930219
332.	930210	Landbouwschap gewestelijke raad voor Zuid-Holland	Den Haag	930219
333.	930210	College van B&W gemeente Purmerend	Purmerend	930219
334.	930201	R.K. Boerenbond Hulsel	Hulsel	930219
335.	930209	Tuinbouwvereniging St. Jozef	Asten	930219
336.	930210	Landbouwschap gewestelijke raad voor Gelderland	Arnhem	930219
337.	930210	Landbouwschap gewestelijke raad voor Noord-Holland	Haarlem	930219
338.	930205	Plaatselijk belang Warga	Wergea	930219
339.	930209	CBTB afd. Steenwijkerwold Eesveen	Scheerwolde	930219
340.	930209	Vereniging tot Behoud van het Noordeinde	Noordeinde	930219
341.	930122	Ministerie van Verkeer en Waterstaat DG Rijkswaterstaat, directie Limburg	Maastricht	930219
342.	930210	College van B&W gemeente Weert	Weert	930219
343.	930210	Zuidhollands Landschap	Rotterdam	930219
344.	930209	R.K. Boerenbond Hooge Mierde	Hooge Mierde	930219
345.	930204	College van B&W gemeente Den Helder	Den Helder	930219
346.	930209	Dagelijks Bestuur Natuur- en recreatieschap Krimpenerwaard	Reeuwijk	930219
347.	930206	Melkvee en Bloembollenteeltbedrijf B. en T. Hoekstra Tytsjerk	Tytsjerk	930219
348.	930210	Dagelijks Bestuur Natuur- en recreatieschap Reeuwijkse Plassen en omgeving	Reeuwijk	930219
349.	930209	Dagelijks Bestuur Groengebied Amstelland	Haarlem	930219
350.	930209	Dagelijks Bestuur Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Haarlem	930219
351.	930209	Dagelijks Bestuur Recreatieschap "Het Twiske"	Haarlem	930219
352.	930209	Dagelijks Bestuur Recreatieschap Ceestmerambacht	Haarlem	930219
353.	930210	Hoekstra Suwâld VOF	Suwâld	930219
354.	930210	Produktschap voor Zuivel	Den Haag	930219
355.	930205	Koninklijk Nederlands Watersport Verbond KNWV	Bunnik	930219
356.	930208	Agrarische Jongeren Meerlanden	Hoogmaden	930219
357.	930210	Boschap, Bedrijfschap voor de bosbouw en de houtteelt	Den Haag	930219
358.	930210	Firma J. van Helden	Zevenhuizen	930219
359.	930208	Zeeuws Agrarische Jongeren Kontakt	Goes	930219
360.	930210	G. v.d. Kriek-Hoekstra	Oldeboorn	930219
361.	930210	H.J. v.d. Kriek	Oldeboorn	930219
362.	930205	M. Boonstra	Nijega	930219
363.	930210	P.H. Boer	Schildwolde	930219
364.	930210	S. Peenstra	Wartena	930219
365.	930209	ûndernimmersfer. "Wergea Oerein"	Wergea	930219
366.	930209	Gebr. F. en G. v.d. Heijden	Dommelen	930219
367.	930209	Bloembollentelers uit de gemeente Bloemendaal	Vogelenzang	930219
368.	930209	Landbouwmaatschappij Friesland-Flevoland afd. Zuid-West-Friesland	Stavoren	930219
369.	930209	Maatschap Van den Goor-Van Pol	Maria Hoop	930219
370.	930210	Colleges van B&W gemeente Brederwiede, gemeente Steenwijk, gemeente IJsselham en Dijkgraaf en heemraden Waterschap Vollenhove	Vollenhove	930219
371.	930209	Agrarische Vrouwen en Landbouworganisaties Achtkarspelen	Augustinusga	930219
372.	R.K. Boerenbond Reusel	Reusel	930219
373.	930209	T. Hepkema	Sloten	930219
374.	930204	Dagelijks Bestuur Waterschap Salland	Raalte	930222
375.	930202	College van B&W gemeente Lisse	Lisse	930222

376.	930201	College van B&W gemeente Broekhuizen	Broekhuizenvorst	930222
377.	930201	Dagelijks Bestuur Recreatiegemeenschap Salland	Schalkhaar	930222
378.	930204	College van B&W gemeente Schinnen	Schinnen	930222
379.	930203	College van B&W gemeente Hummelo en Keppel	Hoog-Keppel	930222
380.	930204	College van B&W gemeente Oostflakkee	Oude-Tonge	930222
381.	930206	De Van Heloma-Stichting	Lecuwarden	930222
382.	930210	College van B&W gemeente Nieuwegein	Nieuwegein	930222
383.	930202	College van B&W gemeente Rheden	Rheden	930222
384.	930209	Bond van Plattelandsvrouwen in Friesland afd. Gaasterland	Hemelum	930222
385.	930210	Vereniging "Leeuwarder Watersport" L.W.S.	Koudum	930222
386.	930210	Coöperatieve Zuivelindustrie "De Goede Verwachting" b.a.	Workum	930222
387.	930210	Coöperatieve Rabobank Bergum e.o. B.A.	Bergum	930222
388.	930212	Federatie Dorpsbelangen	Grou	930222
389.	930208	K. van der Velde	Oldeboorn	930222
390.	930209	F.J. Voort	Garijp	930222
391.	921221	Dagelijks Bestuur Unie van Waterschappen	Den Haag	930427
392.	930208	Fam. F.E. Entzinger	Grou	930222
393.	930210	Landbouwnaatschappij Friesland afd. Baarderadeel	Mantgum	930222
394.	930209	A. Bouma	Aldeboarn	930222
395.	930210	Mts. Roelevink	Oldeboorn	930222
396.	930208	J. de Jong	Akkrum	930222
397.	9302..	Federatie van Verenigingen van Dorpsbelangen in Tytsjerksteradiel	Burgum	930222
398.	930208	H.T. de Jong	Ijsbrechtum	930222
399.	930210	College van B&W gemeente Leeuwarderadeel	Stiens	930222
400.	930210	Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk	Heemstede	930222
401.	930211	College van B&W gemeente Reimerswaal	Kruiningen	930222
402.	930211	Stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Holland	Haarlem	930222
403.	930211	Dagelijks Bestuur Samenwerkingsorgaan Duin- en Bollenstreek	Lisse	930222
404.	930211	Landinrichtingscommissie Bodegraven-Noord	Gouda	930222
405.	930209	Afzetcoöperatie Peelland	Asten	930222
406.	930208	College van B&W gemeente Heerlen	Heerlen	930222
407.	930209	H.P. de Jong	Woudbloem	930222
408.	930211	Noordbrabantse Christelijke Boerenbond, afd. Drunen-Elshout	Elshout	930222
409.	930210	Th.G. Schaick	Mijdrecht	930222
410.	930210	U.L.G. afd. De Ronde Venen	Wilnis	930222
411.	930209	Verontruste veehouders in Zuid-Drenthe	Zuidwolde	930222
412.	930210	Noordbrabantse Christelijke boerenbond, afd. Hapert	Hapert	930222
413.	930210	Dagelijks Bestuur Gewest Midden-Limburg	Roermond	930222
414.	930209	J.C. Witzenburg	Suameer	930222
415.	930210	Bestuur Vogelwacht Idaarderadeel-Noord	Wartena	930222
416.	930210	Bestuur VVV Mid-Friesland	Grou	930222
417.	930211	College van B&W gemeente Raalte	Raalte	930222
418.	930210	E. de Boer	Luttelgeest	930222
419.	930210	IJs en Zeilvereniging "De Kruiswaters"	Wartena	930222
420.	930209	L.G. Geerhijs	Jutrijp	930222
421.	930211	Inspecteur Landinrichting T.A. Bierman	Zwolle	930222
422.	930210	Koninklijke Zeilvereniging "Oostergoo"	Uitwellingerga	930222
423.	930203	Samenwerkingsorgaan van de Westelijke Land- en Tuinbouworganisatie WLTO en de Christelijke Boeren- en Tuindersbond CBTB West-Nederland	Haarlem	930222
424.	930211	Stichting Soune Groun	Wommels	930222
425.	930211	Landbouwschap gewestelijke raad voor Noord-Brabant	Tilburg	930222
426.	930211	College van B&W gemeente Werkendam	Werkendam	930222
427.	930211	Miliefederatie Noord-Holland	Zaandam	930222
428.	930211	Stichting Milieuwerkgroep Bergen	Siebangewald	930222
429.	930211	T.A. Bierman	Nijensleek	930222
430.	930211	College van B&W gemeente IJsselstein	IJsselstein	930222
431.	J.H. de Wit	Nijensleek	930222

432.	930211	College van B&W gemeente Gaasterlan-sleat	Balk	930222
433.	930209	Koöperatieve groenvoederdrogerij Opeinde en Omstreken	Opeinde	930222
434.	Raad van advies voor de ruimtelijke ordening	Den Haag	930315
435.	930208	N.L.T.O.-afd. Ruinerwold e.o.	Echten	930222
436.	930210	Streekcommissie Ade	Oud Ade	930222
437.	930211	Recreatieschap Oost-Gelderland	Hummelo	930222
438.	930205	Overijssels Agrarisch Jongeren Kontakt	Utrecht	930222
439.	930211	Stichting Recreatie IJsselmeer en Randmeren i.o.	Lelystad	930222
440.	930210	Agrarische Kommissie Bond van plattelandsvrouwen in Friesland	Ternaard	930222
441.	930201	Fam. Yntema-Dijkstra	Rijs	930222
442.	930209	Bestuur Noordbrabantse Christelijke Boerenbond, regio Oost	Mill	930222
443.	930209	Coöperatieve landbouwvereniging Zuidlaren	Zuidlaren	930222
444.	930210	College van B&W gemeente Boxmeer	Boxmeer	930222
445.	930211	N.L.T.O.-afd. Rolde	Rolde	930222
446.	930211	Dagelijks Bestuur Gewest Gooi en Vechtstreek	Huizen	930222
447.	930210	Coöperatieve Veiling ZuidOost-Nederland B.A.	Grubbenvorst	930222
448.	930211	College van B&W gemeente Castricum	Castricum	930222
449.	930208	A. van Gestel en 9 mede ondertekenaars	Posterholt	930222
450.	930210	A. Liefding en 7 mede ondertekenaars	Castricum	930222
451.	930216	Gemeente Den Haag, Dienst Stadsbeheer, Sector Groen	Den Haag	930222
452.	930128	Fam. Hoekstra-Visser	Suameer	930222
453.	930211	N. Andeweg van Brakel	Zuid-Beijerland	930222
454.	930211	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken	Utrecht	930222
455.	930211	A.P. Romkema	Uitwellingerga	930222
456.	930211	Stichting Kleimeer	Koedijk	930222
457.	930208	N.C.B. afd. Vessem	Vessem	930222
458.	930205	J. Borg	Waddinxveen	930222
459.	930210	College van B&W gemeente Roermond	Roermond	930222
460.	930212	Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland - Unie van Provinciale Landschappen	's-Graveland	930222
461.	930215	Dijkgraaf en hoogheemraden Waterschap Hoogheemraadschap ALM en Biesbosch	Woudrichem	930222
462.	930212	Bond van Landpachters en eigen-grondgebruikers in Nederland (BLHB)	Marum	930222
463.	930212	Samenwerkende Kamers van Koophandel en Fabrieken in Noord-Holland	Amsterdam	930222
464.	S. Jansma-Posthumus	Oldeboom	930222
465.	930212	T.A. Hiddinga en G. de Boer	Leeuwarden	930222
466.	930210	W. Castelein-Benedictus	Jirnsom	930222
467.	930212	College van B&W gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	Hendrik-Ido-Ambacht	930222
468.	930207	Bestuur Milieu- en heemkundevereniging Swalmen	Swalmen	930222
469.	930209	W. Odinga	Poppenwier	930222
470.	930209	College van B&W gemeente Nieuwleusen	Nieuwleusen	930222
471.	930211	Dagelijks Bestuur Samenwerkingsverband regio Eindhoven-Kempenland	Eindhoven	930222
472.	930209	Bosraad	Den Haag	930222
473.	930209	Stichting LONL Landelijk Overleg Natuur- en Landschapsbeheer	Utrecht	930222
474.	930211	J.A.P. van Haastrecht	Voorschoten	930222
475.	930208	Agrarische Jongeren Fryslan afd. Rauwerd, Reduzem	Friens	930222
476.	930211	College van B&W gemeente Leek	Leek	930222
477.	930211	College van B&W gemeente Nijefurd	Workum	930222
478.	930211	College van B&W gemeente Vledder	Vledder	930222
479.	D. Nauta	Wartena	930222
480.	930211	Bestuur NCB afd. Sterksel	Sterksel	930222
481.	930203	Dagelijks Bestuur Streekraad Oost-Groningen	Wedde	930222
482.	930210	Stichting Werkgroep Behoud de Peel	Liessel	930222
483.	930211	Stuurgroep particuliere Natuurschoonwetlandgoederen	Den Haag	930222
484.	930211	College van B&W gemeente Loenen	Loenen	930222

485.	930212	Dagelijks Bestuur Gewest Zuid-Kennemerland	Haarlem	930222
486.	930212	College van B&W gemeente Breda	Breda	930222
487.	930211	Bestuurlijk Overlegplatform Stadsgewest Leeuwarden	Leeuwarden	930222
488.	930211	Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart, Bestuur afd. Zweefvliegen	Arnhem	930222
489.	930211	College van B&W gemeente Weesp	Weesp	930222
490.	930210	Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt	Utrecht	930222
491.	930210	Organisatie voor Landeigenaren "Het Friesch Grondbezit" afd. Ooststellingwerf	Oosterwolde	930224
492.	930209	Stichting Groen Groep Nieuwegein	Nieuwegein	930224
493.	930212	Stichtse Milieufederatie	Utrecht	930224
494.	930212	College van B&W gemeente Heerjansdam	Heerjansdam	930224
495.	930211	Landbouwschap gewestelijke raad voor Utrecht	Utrecht	930224
496.	930211	Overlegplatform De Venen	Utrecht	930224
497.	930211	Dagelijks Bestuur Samenwerkingsverband ZuidWest-Drenthe	Hoogeveen	930224
498.	Dagelijks Bestuur Stadsgewest 's-Hertogenbosch	Den Bosch	930224
499.	930211	Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg	Roermond	930224
500.	930211	College van B&W gemeente Lochem, federatie Landbouw Lochem, Landbouwschap gewestelijke raad voor Gelderland, plaatselijke Commissie voor de Landinrichting Laren en de landgoed-/boseigenaren	Lochem	930224
501.	930210	Dorpsbelangen V.V.V. Wartena	Wartena	930224
502.	930211	Dagelijks Bestuur Samenwerkingsverband Midden-Brabant	Tilburg	930224
503.	930211	College van B&W gemeente Rolde	Rolde	930224
504.	930211	College van B&W gemeente Haelen	Haelen	930224
505.	930211	Brabantse Milieufederatie, Stichting Noord-Brabants Landschap en Vereniging Behoud Natuurmonumenten Inspectie Zuid	Tilburg	930224
506.	930212	College van B&W gemeente Zaanstad	Zaandijk	930224
507.	930211	College van B&W gemeente Zoetermeer	Zoetermeer	930224
508.	930303	Raad voor de Binnenvisserij	Den Haag	930315
509.	930208	Stichting "Middenbos"	Sittard	930224
510.	930211	College van B&W gemeente Borsele	Heinkenszand	930224
511.	930209	Dagelijks Bestuur Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland	Alkmaar	930224
512.	930210	J. Buys	Oostzaan	930224
513.	930212	College van B&W gemeente Nieuwerkerk a.d. IJssel	Nieuwerkerk a.d. IJssel	930224
514.	930210	Mts. Loonbedrijf van der Meulen	Suaoude	930224
515.	930211	Dagelijks Bestuur Streekgewest Brabant-NoordOost	Oss	930224
516.	930211	College van B&W gemeente Echt	Echt	930224
517.	930209	T. van Alphen	Hapert	930224
518.	930209	H. Westebring	Ekehaar	930224
519.	930212	Dagelijks Bestuur Regio IJssel-Vecht	Zwolle	930224
520.	930212	N.R.L.O. Contact Commissie Onderzoek Stadsrandzones	Wageningen	930224
521.	930208	Projectgroep Agrisector	Nieuwe Niedorp	930224
522.	930211	Staatstoezicht op de Volksgezondheid; Inspectie van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Noord-Holland	Haarlem	930224
523.	930211	I.N.V. afd. Heerlen, werkgroep ROM	Heerlen	930224
524.	930210	Dagelijks Bestuur Gewest IJmond	IJmuiden	930224
525.	930212	College van B&W gemeente Leidschendam	Leidschendam	930224
526.	930211	College van B&W gemeente Waddinxveen	Waddinxveen	930224
527.	930211	College van B&W gemeente Nieuwkoop	Nieuwkoop	930224
528.	930209	Stichting Promotie Tuinbouw Zuid-Oost-Nederland	Grubbenvorst	930224
529.	930211	Stichting Milieufederatie Limburg, Stichting Het Limburgs Landschap en Vereniging Natuurmonumenten	Bemelen	930224
530.	930211	J.A.M. Wezenbeek	Dordrecht	930224
531.	930211	College van B&W gemeente Zwijndrecht	Zwijndrecht	930224
532.	930210	J. van der Eijk	Zevenhuizen	930224
533.	930210	A.C.W. Rijkelijkhuizen	Noorden	930224

534.	930205	Dagelijks Bestuur Streekgewest Westelijk Noord-Brabant	Roosendaal	930224
535.	930210	R.K. Boerenbond Lage Mierde	Lage Mierde	930224
536.	930209	Bond van Nederlandse Stedebouwkundigen	Amsterdam	930224
537.	930211	Zuivelcoöperatie Campina Melkunie	Zoetermeer	930224
538.	930210	Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.	Assen	930224
539.	930211	College van B&W gemeente Bellingwedde	Bellingwolde	930224
540.	930209	B.J.A.W. Kole	Vlake	930224
541.	930210	J.M. v.d. Sande	Haaren	930224
542.	930210	Bestuur Recreatieschappen in het Rivierengebied	Kerk-Avezaath	930224
543.	930211	G.J. Eeftink	Ambt Delden	930224
544.	930211	Landbouwschap gewestelijke raad voor Groningen	Groningen	930224
545.	930211	Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee	Harlingen	930224
546.	930123	Werkgroep Houd de Dorpen Groen	Zijdewind	930224
547.	930211	New Parc Bosbeek Beheer BV	Zenderen	930224
548.	930211	Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur	Amsterdam	930224
549.	930210	Mts. Van den Akker	Warga	930224
550.	930210	A.M. v. Kooten	Niekerk	930224
551.	930211	Noordbrabantse Christelijke Boerenbond afd. Asten-Heusden	Asten-Heusden	930224
552.	930209	Noordbrabantse Christelijke Boerenbond Kring Eindhoven	Valkenswaard	930224
553.	930209	College van Gedeputeerde Staten provincie Limburg	Maastricht	930315
554.	930212	Centrale Landinrichtingscommissie	Utrecht	930315
555.	930219	College van B&W gemeente Gennep	Gennep	930315
556.	930219	B.V. Grint- en Zandexploitatie Mij. v/h Gebrs. Smals	Roermond	930315
557.	930219	College van B&W gemeente Born	Born	930315
558.	930217	College van B&W gemeente Boarnsterhim	Boarnsterhim	930315
559.	930217	Stuurgroep Maasoever	Den Bosch	930315
560.	930210	Hoogland B.V.	Ferwerd	930315
561.	930208	H. Bakker	Suawoude	930315
562.	930210	Maatschap Odinga-Woudstra	Tietjerk	930315
563.	930218	College van B&W gemeente Zevenaer	Zevenaar	930315
564.	930217	Samenwerkende Kamers van Koophandel en Fabrieken van Zuid-Holland	Rotterdam	930315
565.	930211	Stuurgroep H.A.L.	Heerhugowaard	930315
566.	930216	College van B&W gemeente Lopik	Lopik	930315
567.	930212	College van B&W gemeente Goedereede	Goedereede	930315
568.	930215	Hoofdbestuur Waterschap Hunsingo	Onderdendam	930315
569.	930216	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Rijksplanologische Dienst, Nederlands-Duitse Commissie voor de Ruimtelijke Ordening	Den Haag	930315
570.	930210	Milieuraad gemeente Vries	Vries	930315
571.	930211	Dagelijks Bestuur Streekgewest Westelijke Mijnstreek	Geleen	930315
572.	930215	College van B&W gemeente Haaksbergen	Haaksbergen	930315
573.	930215	Dijkgraaf en heemraden Waterschap IJsselmonde	Barendrecht	930315
574.	930212	Dagelijks bestuur Natuur- en Recreatieschap Haringvliet	Brielle	930315
575.	930215	Bestuur Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu	Wijk bij Duurstede	930315
576.	930209	Mechanisatiebedrijf Weidenaar	Oldeboorn	930315
577.	930208	Landbouwmij. Friesland-Flevoland L.M.F. afd. Tietjerksteradeel	Tietjerk	930315
578.	930210	H. Th. en M. Ossendrijver	Nijega	930315
579.	930218	P.J. en A.H. Moll-Tromp	Wassenaar	930315
580.	930209	College van B&W gemeente Zoeterwoude	Zoeterwoude	930315
581.	930212	Vereniging van Zuiderzeegemeenten, werkgroep Ruimtelijke Ordening IJsselmeergebied	Lelystad	930315
582.	930211	Maatschap J. en W.C. van Walbeek	Abcoude	930315
583.	930206	WBE Drachten e.o.	Drachten	930315
584.	930210	Algemeen Bestuur Intergemeentelijk Overlegorgaan Rijnstreek en Dagelijks Bestuur Intergemeentelijk Samenwerkingsorgaan Midden-Holland	Gouda	930315
585.	930210	Bestuur Koninklijke Watersportvereniging "FRISIA"	Grouw	930315
586.	930205	College van B&W gemeente Opsterland	Opsterland	930315
587.	930209	Mts. H. en R. Kloosterman	Eernewoude	930315

588.	930211	College van B&W gemeente Bergen NH	Bergen NH	930315
589.	930210	College van B&W gemeente Schoorl	Schoorl	930315
590.	930204	College van B&W gemeente Egmond	Egmond	930315
591.	930211	Vereniging tot Ongeschonden Behoud Westzijderveld OBW	Koog a/d Zaan	930315
592.	930209	Stichting tot behoud van natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de Alkmaardermeeromgeving	Akersloot	930315
593.	930211	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Den Haag	930315
594.	930212	Gebr. C en W. Helfrich	Wartena	930315
595.	930210	Fam. van den Bosch-Omtzigt	Waverveen	930315
596.	930209	E.J. Rijpma	Tirns	930315
597.	930210	R. de Vries	Noordbergum	930315
598.	930210	J. Adema	Lemmer	930315
599.	930210	J. de Goede	Oldeboorn	930315
600.	930222	Dagelijks Bestuur Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde	Barendrecht	930315
601.	930211	Natuurbeschermingsraad	Utrecht	930315
602.	930217	Bestuur Samenwerkende Kamers van Koophandel Gelderland	Arnhem	930315
603.	930211	Raad voor het Cultuurbeheer	Rijswijk	930315
604.	930211	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visrij, Directoraat-Generaal Landelijke Gebieden Kwaliteits- zorg, Commissie Beheer Landbouwgronden	Utrecht	930315
605.	930211	Federatie van Oppervlaktedelfstoffenwinnende Industrieën Klei, Grind, Zand, Mergel e.d. FODI	Nijmegen	930315
606.	930211	HISWA Vereniging	Edam	930315
607.	930210	Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	Den Haag	930315
608.	930211	N.V. Nederlandse Spoorwegen	Utrecht	930315
609.	930202	Voorlopige Adviesraad voor de Openlucht recreatie	Amersfoort	930315
610.	930211	Vereniging van Exploitanten van Waterleidingbedrijven in Nederland, VEWIN	Rijswijk	930315
611.	930220	Mts. N.J.J. Veldt en C. Veldt-Eisma	Bergen NH	930315
612.	930210	D.J. Drijver	Den Hoom	930315
613.	930210	College van B&W gemeente Niedorp	Niedorp	930315
614.	930209	Bestuur Zeeuwse Milieufederatie	Goes	930315
615.	930209	College van B&W gemeente Oud-Beijerland	Oud-Beijerland	930315
616.	930209	H. v.d. Berg van Luttkhuizen	Terschuur	930315
617.	930209	R.K. Boerenbond Diessen	Diessen	930315
618.	930210	VVD-fractie gemeenteraad Gaasterlan-Sleat	Balk	930315
619.	930131	Bestuur Agrarische Jongeren Friesland, afd. Tietjerksteradeel	Suameer	930315
620.	930210	Bestuur Agrarische Jongeren Friesland	Leeuwarden	930315
621.	930211	Werkgroep Schagerkogge	Schagen	930315
622.	930211	Bestuur Feriening Lytse Doarpen	Raerd	930315
623.	930209	Bestuur Landbouwmij. Friesland-Flevoland afd. Oostellingwerf-Oost	Oosterwolde	930315
624.	930210	S.D. Held	Donkerbroek	930315
625.	930211	Vereniging Das & Boom	Beek-Ubbergen	930315
626.	930212	College van B&W gemeente Doetinchem	Doetinchem	930315
627.	930209	N.C.B. afd. Nuenen-Gerwen-Nederwetten en Stiphout	Nuenen	930315
628.	930211	Koninklijke Nederlands Jagers Vereniging regio Limburg	Riel	930315
629.	930210	Commissie Helenaveen een schone zaak	Helenaveen	930315
630.	R.K. Boerenbond Netersel	Netersel	930315
631.	930210	Kamer van Koophandel en Fabrieken NoordLimburg	Venlo	930315
632.	930211	Bestuur Vereniging Nederlandse Landgoederen	Dieren	930315
633.	930210	Stichting Stimulering Tuinbouw Over-Betuwe en Liemers	Bemmel	930315
634.	930209	College van B&W gemeente Bergh	's-Heerenberg	930315
635.	930211	College van B&W gemeente Eindhoven	Eindhoven	930315
636.	930207	Vereniging Burger en Gemeenschap	Vleuten	930315
637.	930210	W. Hoogendoorn	Kockengen	930315
638.	930211	College van B&W gemeente Dronten	Dronten	930315
639.	930211	Bond van Loonbedrijven voor agrarisch- en grondverzetwerk in Nederland	Maarssen	930315
640.	930210	Stichting Behoud de Zak van Zuid-Beveland	Kwadendamme	930315

641.	930211	College van B&W gemeente Vlist	Stolwijk	930315
642.	930210	College van B&W gemeente Littenseradiel	Wommels	930315
643.	930208	T.T. Wind	Leiden	930315
644.	930211	College van B&W gemeente Pijnacker	Pijnacker	930315
645.	College van B&W gemeente Bergen op Zoom, Roosendaal en Nispen	Roosendaal	930315
646.	930211	College van B&W gemeente Smallingerland	Smallingerland	
647.	930215	College van B&W gemeente Woerden	Woerden	930315
648.	930212	N.V. Duinwaterbedrijf Zuid-Holland	Voorburg	930315
649.	930215	Dagelijks Bestuur Gewest Kop van Noord-Holland	Schagen	930315
650.	930210	Vereniging voor Dorpsbelangen te Suwâld	Suwâld	930315
651.	930212	Melkveehouder W. Hoogendoorn	Koekengen	930315
652.	930209	Bestuur Watersportvereniging "Bergumermeer"	Burgum	930315
653.	930112	D. den Hoed	Oudega	930315
654.	930215	Dagelijks Bestuur Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Drechtsteden	Dordrecht	930315
655.	930219	Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Eemland	Amersfoort	930315
656.	930219	College van B&W gemeente Veenendaal	Veenendaal	930315
657.	930223	College van B&W gemeente Bolsward	Bolsward	930315
658.	930211	Bestuur I.V.N. Ubachsber-Voerendaal	Voerendaal	930315
659.	930211	Vereniging Dorpsbelang, Ondernemersvereniging, Stands- organisaties en Sportverenigingen Kraggenburg	Kraggenburg	930315
660.	930211	Toeristisch-Recreatief Platform Achterhoek	Hummelo	930315
661.	930209	Schoolcommissie P.C.B.O. Oudega	Oudega	930315
662.	930212	Stichting Twickel	Delden	930315
663.	930206	E. de Jong	Wijckel	930315
664.	F. Visser	Suwâld	930315
665.	930208	G.J. Dijkstra	Workum	930315
666.	930209	Maatschap Sj. en R. Couperus	Molkwerum	930315
667.	930209	W. Akkerman	Harich	930315
668.	930207	E. Idsardi	Sudwoude	930315
669.	C.J. Spruyt	Vinkeveen	930315
670.	930203	S.C. Dijkstra-Hijkema	Molkwerum	930315
671.	930209	T. Vaatstra v.d. Ploeg	Oudega	930315
672.	930209	J. Hotsma	Warga	930315
673.	930205	A. Bakker	Terband	930315
674.	930208	W.R. de Boer	Nijega	930315
675.	930208	S.F. de Jong	Grou	930315
676.	930208	B. Wiersma	Iwichum	930315
677.	930209	J. Nauta	Wartena	930315
678.	930208	Sj. Hoekstra	Burgum	930315
679.	930208	Loonbedrijf-machineverh. "Anwier"	Warga	930315
680.	930207	H. van Vaals	Suawoude	930315
681.	G. v.d. Lei	Oudega	930315
682.	930127	L. v.d. Lei	Oudega	930315
683.	930128	Mts. I. en L. Oosterhoff	Oudega	930315
684.	Kl. Soepboer	Nijega	930315
685.	930128	H.Y.J. en R.H. Tolboom-v.d. Burgwal	Oudega	930315
686.	930201	J. v.d. Lei	Oudega	930315
687.	930201	Fam. G. Kooistra	Oudega	930315
688.	930201	Maatschap D. en J. van der Sluis	Poppingawier	930315
689.	930101	B. de Jong	Oostermeer	930315
690.	930202	Mts. B. van der Velde	Nijega	930315
691.	930129	Mts. J. en S. Hoekstra	Grouw	930315
692.	930130	G. van Vaals-v.d. Meulen	Suawoude	930315
693.	930201	G. Postmus	Westergeest	930315
694.	930125	P.C.O. Dûbel-len	Suawoude	930315
695.	930124	A. Tjama	Suawoude	930315
696.	930208	Bedrijfschap Horeca	Den Haag	930315
697.	930210	Voorzittersoverleg Toerisme, Recreatie en Horeca	Den Haag	930315
698.	930126	H. Joustra	Tietjerk	930315

699.	930208	K. Hooisma	Aldeboarn	930315
700.	930128	Mts. J. en P. Arendsz	Oudega	930315
701.	930127	B. de Boer	Oudega	
702.	930127	A. de Boer	Oudega	930315
703.	930127	J. Dijkshoorn	Oudega	930315
704.	930127	S. van Dijk	Oudega	930315
705.	930127	K. de Groot	Oudega	
706.	U. de Groot-Tilma	Oudega	930315
707.	U.J. de jong	Oudega	930315
708.	930210	Afdelingsbestuur Campina-Melkunie	Wilnis	930315
709.	K.H. Smidt	Dieverbrug	930315
710.	930210	Maatschap T. Rinsma en R. Sytema	Warten	930315
711.	930206	Dorpsbelang "Ryptsjerk"	Ryptsjerk	930315
712.	930204	Fam. K.J. Heida	Göengahuizen	930315
713.	930206	Mts. T. en R. Sibma	Garijp	930315
714.	930206	Vereniging van Dorpsbelang Göengahuizen	Göengahuizen	930315
715.	930207	K. Kalsbeek	Warten	930315
716.	930210	T.A. Gerbens	Warstiens	930315
717.	J. Boersma	Grou	930315
718.	930209	H.F. van der Werf	Tjalleberd	930315
719.	R. Gros	Groningen	930315
720.	930208	N.L.T.O. afd. Oostermoer-Noord	Noordlaren	930315
721.	R. Bosma	Nijbeets	930315
722.	930204	B.C. Witteveen	Mirns	930315
723.	930210	J.C. Koorn en A.P. Kaashoek	Hippolytushoef	930315
724.	930209	J. Douma	Oudemirdum	930315
725.	930209	J. en S. Vervoort	Bladel	930315
726.	930209	Plaatselijk Belang Warstiens	Warstiens	930315
727.	F. de Wolf	Grou	930315
728.	930210	J.A. Alferink	Nijverdal	930315
729.	930209	Vereniging "Grouwster Watersport"	Grou	930315
730.	930209	College Kerkvoogdij N.H. Kerk	Garijp	930315
731.	930209	College Diaconie N.H. Kerk	Garijp	930315
732.	930210	C.G. Bakker-Hänisch ten Cate	Baarn	930315
733.	930103	Raad voor het milieu- en natuuronderzoek, Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek en Programmeringsoverleg Ruimtelijk Onderzoek	Rijswijk	930315
734.	CDA-Vrouwenberaad Zeeland	Zierikzee	930315
735.	930209	CBTB afd. De Ronde Venen	Mijdrecht	930315
736.	930209	Fam. Hoekstra	Suameer	930315
737.	930209	J.J. Dijkstra	De Tyke	930315
738.	930203	Dorpsbelang "Molkwerum"	Molkwerum	930315
739.	930208	G. en C. Engwerda-Keurentjes	Tietjerk	930315
740.	930210	CBTB afd. Trijnwalden	Leeuwarden	930315
741.	930208	K. Visser	Molkwerum	930315
742.	930210	Dienst Stadsontwikkeling en Dienst Milieu en Openbare Werken gemeente Arnhem	Arnhem	930315
743.	930210	Dorpsraad Badhoevedorp	Badhoevedorp	930315
744.	930211	College van B&W gemeente Asten	Asten	930315
745.	930211	Bestuur Bond van Friese Waterschappen	Berlikum	930315
746.	930211	Recreatiegemeenschap Veluwe	Apeldoorn	930315
747.	930211	Dagelijks Bestuur Waterschap 'De Wälden'	Damwoude	930315
748.	930211	Dagelijks Bestuur Hoogheemraadschap West-Brabant	Breda	930315
749.	930211	College van B&W gemeente Marum	Marum	930315
750.	930209	Dagelijks Bestuur Recreatieschap Spaarnwoude	Spaarnwoude	930315
751.	930210	Hoogheemraadschap van Rijnland	Leiden	930315
752.	930210	College van B&W gemeente De Ronde Venen	Mijdrecht	930315
753.	930209	College van B&W gemeente Schiedam	Schiedam	930315
754.	930210	Zuidhollandse milieufederatie	Rotterdam	930315
755.	930204	Dagelijks Bestuur Regionaal Orgaan Amsterdam	Amsterdam	930315
756.	930210	College van B&W gemeente Hattem	Hattem	930315

757.	930211	College van B&W gemeente Westerschouwen	Burg-Haamstede	930315
758.	930204	Bestuur Recreatieschap Voorne-Puiten-Rozenburg	Brielle	930315
759.	930210	Begeleidingscommissie Drentse Recreatieschappen	Assen	930315
760.	930201	Nederlands Bureau voor Toerisme	Leidschendam	930315
761.	930218	Westelijke land- en Tuinbouw Organisatie, afd. Knollendam-Markenbinnen	West-Grafdijk	930315
762.	930219	Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie Kring Noord-Holland Noord	Heerhugowaard	930315
763.	930218	Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie Kring Westfriesland	Heerhugowaard	930315
764.	930218	Westelijke Land- en Tuinbouw Organisatie Kring Noord-Holland Midden	Heerhugowaard	930315
765.	930209	A. van Oosterom	Woerdense-Verlaat	930315
766.	930210	S. de Roos	Goengahuizen	930315
767.	930209	Mts. H. en J. Posthumus	Roordahuizum	930315
768.	930208	E. Kooi	Suawoude	930315
769.	930210	Gebroeders W.C. en S. Wartena	Wartena	930315
770.	930126	W. Venema	Suawoude	930315
771.	930204	J. de Boer en D. den Hoed	Oudega	930315
772.	S. Jonk	Oudega	930315
773.	930125	A. Oosterhof en J. Breembroek	Oudega	930315
774.	930210	WLTO afd. Stompwijk	Stompwijk	930315
775.	930211	Afgevaardigden van de plaatselijke verenigingen van Dorpsbelangen in de gemeenten Smallingerland, Tytsjerksteradiel en Boarnsterhim	Grou	930315
776.	930201	B. Gielstra-Scheg	Suawoude	930315
777.	930215	Jachtraad	Den Haag	930315
778.	930222	College van B&W gemeente Tilburg	Tilburg	930315
779.	930223	Dagelijks Bestuur Recreatieschap Rottemeren	Berkel en Rodenrijs	930315
780.	930225	Centraal bestuur NIVON	Amsterdam	930315
781.	930226	Bestuur Stichting Recreatie	Den Haag	930315
782.	930222	Th. Harkema	Hallum	930315
783.	930215	College van B&W gemeente s'-Hertogenbosch	Den Bosch	930315
784.	930211	J. van der Hout	Oldeboorn	930315
785.	930210	H. Bergsma	Eastermar	930315
786.	930209	W. Schuurmans	Warstiens	930315
787.	930209	D. Mulder	Suameer	930315
788.	930210	D. Vollema-Kooistra	Wirdum	930315
789.	F.J. de Jong	Grou	930315
790.	930210	R. van der Wal	Wergea	930315
791.	930210	J.C.J. Roeleveld	Waverveen	930315
792.	930208	A. Hooijer	Weesp	930315
793.	930210	G.A.M. Olde Hensken	Ambt-Delden	930315
794.	930211	Maatschap Hoekstra	Garijp	930315
795.	930209	Y. Bakker	Oranjewald	930315
796.	930208	T. Altena	Goengahuizen	930315
797.	930121	H. de Haan	Garijp	930315
798.	930208	Maatschap A., H. en J. Dijkshoorn	Scharwoude	930315
799.	930303	Dagelijks Bestuur Stadsgewest Haaglanden	Den Haag	930315
800.	930326	Stichting Natuur en Milieu	Utrecht	930330
801.	930113	Verslag hoorzitting Nieuwegein	Nieuwegein	930419
802.	930114	Verslag hoorzitting Zoetermeer	Zoetermeer	930419